

Universitätsbibliothek Wuppertal

Cassii Dionis Cocceiani Rerum Romanarum

Cassius

Lipsiae, 1849

45

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-4997](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-4997)

3 τε καὶ νόμους. καὶ προσέτι καὶ χρήματα καὶ ἀρχὰς τὰς μὲν ἀφεί-
 λετο τινῶν τὰς δὲ ἔδωκεν ἄλλοις, ὥς καὶ ἐκ τῶν ἐκείνου διαγραμ-
 μάτων αὐτὰ ποιῶν. καὶ τούτου συχνὰ μὲν αὐτόθεν ἤρπασε, συχνὰ
 δὲ καὶ παρ' ἰδιωτῶν τῶν τε δήμων καὶ τῶν βασιλέων ἡρπυρολό-
 γησε, τοῖς μὲν χάραν τοῖς δὲ ἐλευθερίαν, ἄλλοις πολιτείαν, ἄλλοις
 4 ἀτέλειαν πωλῶν, καίτοι τῆς βουλῆς τὸ μὲν πρῶτον ψηφισαμένης
 μηδεμίαν στήλην ὥς καὶ τοῦ Καίσαρος συγγεγραφότος τι ἀνατε-
 θῆναι (ἐς γὰρ στήλας χαλκᾶς πάντα τὰ τοιαῦτα ἐσεγγράφετο), ἔπειτα
 δέ, ὥς ἐκεῖνος ἐνέκειτο λέγων πολλὰ καὶ ἀναγκαῖα ὑπ' αὐτοῦ προ-
 βεβουλευσθαι, κελυσάσης πάντας τοὺς πρώτους κοινῇ αὐτὰ δια-
 5 κοῖναι. ἀλλ' οὔτε τι τούτων ἐφρόντισε, καὶ τὸ σύμπαν τοῦ μὲν
 Ὀκταβίου αἵτε καὶ μειρακίου καὶ πραγμάτων ἀπείρου, τὴν τε κλη-
 ρονομίαν ὥς χαλεπὴν καὶ δυσμεταχείριστον οὖσαν ἀπωθουμένον,
 κατεφρόνησεν, αὐτὸς δὲ ὥς κληρονόμος οὐ μόνον τῆς οὐσίας ἀλλὰ
 καὶ τῆς δυναστείας τῆς τοῦ Καίσαρος ὣν πάντα διεχειρίζεν· τὰ τε
 6 γὰρ ἄλλα καὶ φρυγάδας τινὰς κατήγαγεν. ἐπειδὴ τε ὁ Λέπιδος
 ἰσχὺν τε μεγάλην εἶχε καὶ φόβον αὐτῷ πολλὸν ἐπήρτα, τὴν τε θυ-
 γατέρα τῷ νείει αὐτοῦ συνήκισε καὶ ἀρχιερέα αὐτὸν ἀποδειχθῆναι
 7 παρεσκεύασεν, ἵνα μηδὲν ὧν ἔπραττε πολυπραγμοσίῃ. ὅπως γὰρ
 δὴ ῥαδίως αὐτὸ ποιήσῃ, ἐς τε τοὺς ἱερεῖς αὐτῆς ἀπὸ τοῦ δήμου
 τὴν αἵρεσιν τοῦ ἀρχιερέως ἐπανήγαγε, καὶ τούτοις αὐτὸν οὐδὲν ἢ
 ὀλίγα τῶν νεομισμένων πράξας ἐτέλεσε, δυνηθεὶς ὡς αὐτὸς ἱερου-
 σασθαι.

ΜΕ Ἀντώνιος μὲν δὴ ταῦτ' ἐποίει, ὁ δὲ δὴ Γάιος ὁ Ὀκτάβιος ὁ
 Καίπας (οὕτω γὰρ ὁ τῆς Ἀττίας τῆς τοῦ Καίσαρος ἀδελφῆς νίδος
 ὠνομάζετο) ἦν μὲν ἔξ' Ὑελιτροῶν τῶν Ὑολσκιδων, ὁρφανὸς δὲ ὑπὸ
 τοῦ Ὀκταβίου τοῦ πατρὸς καταλειφθεὶς ἐτρόφη μὲν παρὰ τε τῇ
 μητρὶ καὶ παρὰ τῷ ἀδελφῷ αὐτῆς Λουκίῳ Φιλίππῳ, ἀνῆλθε δὲ
 2 συνδιέτριβε τῷ Καίσαρι· ἅπαις τε γὰρ ἐκεῖνος ὦν καὶ μεγάλας ἐπ'
 αὐτῷ ἐλπίδας ἔχων ἡγάπα τε καὶ περιεῖπεν αὐτόν, ὥς καὶ τοῦ δνό-
 ματος καὶ τῆς οὐσίας τῆς τε μοναρχίας διάδοχον καταλείψων, ἄλ-
 λως τε καὶ ὅτι ἡ Ἀττία δεινῶς ἰσχυρίζετο ἐκ τοῦ Ἀπόλλωνος αὐ-
 τὸν κενυθῆναι, ὅτι καταδαρδοῦσά ποτε ἐν ναφῷ αὐτοῦ δρούκοντι
 τινι μίγνυσθαι ἐνόμισε καὶ διὰ τοῦτο τῷ ἰκνουμένῳ χρόνῳ ἔτεκεν.
 3 πρὶν τε ἢ ἐς τὸ φῶς ἐξιέναι, ἔδοξεν ὄναρ τὰ σπλάγχνα αὐτῆς ἐς
 τὸν οὐρανὸν ἀναφέρεσθαι καὶ ἐπὶ πᾶσιν τὴν γῆν ἐπεκτείνεσθαι·
 καὶ τῇ αὐτῇ νυχτὶ καὶ ὁ Ὀκτάβιος ἐκ τοῦ αἵδοιόν αὐτῆς τὸν ἥλιον
 ἀνατέλλειν ἐνόμισεν. αἶρετι τε ὁ παῖς ἐγγένητο, καὶ Νιγίδιος Φί-

3 2 δὴ γοιμμάτων? *
 2 ἀδελφιδῆς?

5 1 μὲν om*
 5 ἀνδρὶ?

1 1 1 ὁ ante K. om*
 2 6 μετὰ?

γουλος βουλευτῆς παραχορήμα αὐτῷ τὴν αὐταρχίαν ἐμαντεύσατο·
 ἄριστα γὰρ τῶν καθ' ἑαυτὸν τὴν τε τοῦ πόλου διακόσμησιν καὶ 4
 τὰς τῶν ἀστέρων διαφοράς, ὅσα τε καθ' ἑαυτοὺς γιγνόμενοι καὶ ὅσα
 συμμιγνύντες ἀλλήλοις ἐν τε ταῖς ὁμιλίαις καὶ ἐν ταῖς διαστάσεσιν
 ἀποτελοῦσι, διέγνω, καὶ κατὰ τοῦτο καὶ αἰτίαν ὥς τινὰς ἀπορρή-
 τους διατριβὰς ποιούμενος ἔσχεν. οὗτος οὖν τότε τὸν Ὀκτάσιον 5
 βραδύτερον ἐς τὸ συνέδριον διὰ τὸν τοῦ παιδὸς τόκον (ἔτνεχε γὰρ
 βουλή οὕσα) ἀπαντήσαντα ἀνῆρτο διὰ τί ἐβράδυνε, καὶ μαθὼν
 τὴν αἰτίαν ἀνεβόησεν ὅτι δεσπότην ἡμῖν ἐγέννησας, καὶ αὐτὸν ἐκ-
 ταραχθέντα ἐπὶ τούτῳ καὶ διαφθεῖραι τὸ παιδίον ἐθέλειςαντα ἐπέ-
 σχεν, εἰπὼν ὅτι ἀδύνατόν ἐστι τοιοῦτό τι αὐτὸ παθεῖν. τότε μὲν
 δὴ ταῦτ' ἐλέχθη, τρεφομένου δὲ ἐν ἀγρῷ αὐτοῦ ἀετὸς ἐκ τῶν χει- 2
 ρῶν αὐτοῦ ἔξαρχήσας ἄρτον ἐμετεωρίσθη καὶ μετὰ τοῦτο κατα-
 πτόμενος ἀπέδωκεν αὐτόν. παιδίσκον τε αὐτοῦ ὄντος καὶ τὴν δια-
 τριβὴν ἐν τῇ Ῥώμῃ ποιουμένου, ἔδοξε ποτε ὁ Κικέρων ὄναρ ἀλύ- 2
 σεσί τε αὐτὸν χρυσαῖς ἐς τὸ Καπιτώλιον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καθιμῆ-
 σθαι καὶ μάλιστα παρὰ τοῦ Διὸς εἰληφέναι· καὶ οὐ γὰρ ἡπίστατο
 ὅστις ἦν, περιένχε τε αὐτῷ τῆς ὑστεραίας ἐν αὐτῷ τῷ Καπιτωλίῳ,
 καὶ γνωρίσας αὐτὸν διηγῆσάτο τοῖς παροῦσι τὴν ὕμιν. ὁ τε Κά- 3
 τουλος οὐδ' αὐτὸς πῶ ἐωρακώς τὸν Ὀκτάσιον, ἐνόμισε τοὺς παῖ-
 δας ἐν τοῖς ὑπνοῖς τοὺς ἐγγενεῖς πάντας ἐν τῷ Καπιτωλίῳ πρόσ-
 οδον πρὸς τὸν Δία πεποιθῆσθαι, καὶ ἐν αὐτῇ τὸν θεὸν εἰκόνα τινὰ
 τῆς Ῥώμης ἐς τὸν ἐκείνου κόλπον ἐμβεβληκέναι· ἐκπλαγεὶς δὲ ἐπὶ 4
 τούτῳ ἀνῆλθεν ἐς τὸ Καπιτώλιον προσευξόμενος τῷ θεῷ, καὶ ἐκεῖ
 τὸν Ὀκτάσιον εὐρὼν ἄλλως ἀναβεβηκότα τό τε εἶδος αὐτοῦ πρὸς
 τὸ ἐνύπνιον προσήρμοσε καὶ τὴν ἀλήθειαν τῆς ὕψεως ἐβεβαιώσατο.
 μαιρακιωθέντος δὲ μετὰ τοῦτο αὐτοῦ καὶ ἐς τοὺς ἐφήβους ἐσιόν- 5
 τος, τὴν τε ἐσθῆτα τὴν ἀνδρικήν ἐνδύντος, ὁ χιτῶν περιερράγη τε
 ἐκατέρωθεν ἀπὸ τῶν ἐπωμίδων καὶ μέχρι τῶν ποδῶν κατερρήη.
 τοῦτο αὐτὸ μὲν καθ' ἑαυτὸ οὐχ ὅπως τέκμαρσίν τινα ὥς καὶ ἀγα-
 θόν τι προσημαῖνοι ἔφερον, ἀλλὰ καὶ ἠγάσσε τοὺς παρόντας, ὅτι 6
 ἐν τῇ πρώτῃ τοῦ ἀνδρικοῦ χιτῶνος ἐνδύσει συνεβεβήκει· ἐπελθὼν
 δὲ τῷ Ὀκτασίῳ εἰπεῖν ὅτι τὸ ἄξιωμα τὸ βουλευτικὸν πᾶν ὑπὸ τοὺς
 πόδας μου σχήσω, ἔκβασιν πρὸς τὸ λεχθὲν ἔλαβεν. ἔξ οὖν τούτων 7
 ὁ Καῖσαρ μεγάλα ἐπ' αὐτῷ ἐπεπλάσας ἐς τε τοὺς εὐπατριδας αὐ-
 τὸν ἐσήγαγε καὶ ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἤσκει, καὶ πάνθ' ὅσα προσήκει τῷ
 μέλλοντι καλῶς καὶ κατ' ἀξίαν τηλικούτου κράτος διοικήσειν ὑπάρ-
 χειν ἀκριβῶς ἐξεπαίδευσεν· λόγοις τε γὰρ ῥητορικοῖς, οὐχ ὅτι τῇ 8

τῶν Λατίνων ἀλλὰ καὶ τῇδε τῇ γλώττῃ, ἥσκειτο, καὶ ἐν ταῖς στρα-
τείαις ἑρρωμένως ἔξεπονείτο, τά τε πολιτικὰ καὶ τὰ ὀρχικὰ ἰσχυρῶς
ἐδιδάσκετο.

- 3 οὗτος οὖν ὁ Ὀκτάβιος ἔτυχε μὲν τότε, ὅτε ὁ Καῖσαρ ἐσφάγη,
ἐν τῇ Ἀπολλωνίᾳ τῇ πρὸς τῷ Ἰονίῳ ὣν κόλπῳ ἐπὶ παιδείᾳ (κατὰ
γὰρ τὴν στρατείαν αὐτοῦ τὴν ἐπὶ τοὺς Πάρθους ἐκείσε προεπέμ-
πτο), πυθόμενος δὲ τὸ συμβεβηκὸς ἤλγησε μὲν ὥσπερ εἰκὸς ἦν, οὐ
μέντοι καὶ νεωτερίσαι τι εὐθὺς ἐτόλμησεν· οὔτε γὰρ ὅτι νῖδος οὐδ'
ὅτι κληρονόμος κατελέλειπτο ἠκηκόει πω, καὶ προσέτι καὶ ὁ δῆμος
2 δημοφιλῶν ἐπὶ τῷ γεγονότι ἠγγέλλετο τὴν πρώτην. περαιωθεὶς δὲ ἐς
τὸ Βρεντέσιον, καὶ τὰς τε διαθήκας αἶμα καὶ τὴν γνώμην τοῦ δῆ-
μου τὴν δευτέραν μαθὼν, οὐκέτ' ἀναβολὰς ἐποιήσατο, καὶ μάλιστα
ὅτι καὶ χρήματα πολλὰ καὶ στρατιώτας συγχρόνως συμπροπεμφθέν-
τας εἶχεν, ἀλλὰ τό τε ὄνομα τοῦ Καίσαρος παρακρήμα ἀνέλαβε
4 καὶ τοῦ κλήρου αὐτὸν διεδέξατο, τῶν τε πραγμάτων εἶχετο. καὶ
τότε μὲν προπετιῶς τέ τισι τοῦτο καὶ τολμηρῶς πεποιηκέναι ἔδοξεν,
ὑστερον δὲ ἐκ τε τῆς εὐτυχίας καὶ ἐξ ὧν ἐπικατέρωθωσε καὶ ἀν-
2 δρείας ὄνομα προσεκτήσατο. πολλὰ γὰρ ἤδη τινὲς οὐκ ὀρθῶς ἐπι-
χειρήσαντες δόξαν, ὅτι ἐπιτυχεῖς αὐτῶν ἐγένοντο, εὐβουλίας ἔσχον·
καὶ ἕτεροι ἄριστά τινα προελόμενοι μωρίαν, ὅτι μὴ κατέτυχον αὐ-
τῶν, ὠφλον. καὶ ἐκείνος σφαλερῶς μὲν καὶ ἐπικινδύνως ἐποίησεν
3 ὅτι τὴν τε ἡλικίαν τὴν ἄρτι ἐκ παίδων ἄγων (ὀκτωκαιδεκῆτης γὰρ
ἦν) καὶ τὴν διαδοχὴν καὶ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ γένους καὶ ἐπίφθο-
ρον καὶ ἐπαιτίον ὁρῶν οὐσαν, ἔπειτ' ἐπὶ τοιαῦτα ὥρμησεν ἐφ' οἷς
ὁ τε Καῖσαρ ἐπεφόνευστο καὶ τιμωρία οὐδεμίᾳ αὐτοῦ ἐγγίγνετο, καὶ
4 οὔτε τοὺς σφαγείας οὔτε τὸν Λέπιδον τὸν τε Ἀντώνιον ἔδιδειν· οὐ
μέντοι καὶ κακῶς βεβουλεῦσθαι ἔδοξεν, ὅτι καὶ κατώρθωσεν. τὸ
μέντοι δαιμόνιον πᾶσαν οὐκ ἀσαφῶς τὴν αὐτόθεν μέλλουσάν σφισι
ταραχὴν ἔσεσθαι προσήμηνεν· ἐς γὰρ τὴν Ῥώμην ἐσιόντος αὐτοῦ
ἱρις πάντα τὸν ἥλιον πολλὴ καὶ ποικίλη περιέσχεν.
5 οὕτως ὁ πρότερον μὲν Ὀκτάβιος, τότε δὲ ἤδη Καῖσαρ, μετὰ δὲ
τοῦτο Ἀύγουστος ἐπικληθεὶς ἤψατο τῶν πραγμάτων, καὶ αὐτὰ καὶ
κατέπραξε καὶ κατειργάσατο παντὸς μὲν ἀνδρὸς νεανικώτερον, παντὸς
2 δὲ πρεσβύτου φρονιμώτερον. πρῶτον μὲν γὰρ, ὥς καὶ ἐπὶ μόνῃ
τῇ τοῦ κλήρου διαδοχῇ, καὶ ἰδιωτικῶς καὶ μετ' ὀλίγων, ἄνευ ὄγκου
τινός, ἐς τὴν πόλιν ἐσῆλθεν· ἔπειτ' οὗτ' ἠπεῖλει οὐδενὶ οὐδέν, οὔτε
ἐνεδείκνυτο ὅτι ἄχθοιτό τε τοῖς γεγονόσι καὶ τιμωρίαν αὐτῶν ποιή-

3 1 2 Ἀπ. ἐπὶ πρὸς
4 2 4 ὠφειλον
Xiphilinus γέροντος

3 προεπέμπετο*
5 1 1 οὕτω μὲν ὁ πρ.*
3 οὐδ'*

6 ἠκηκόετο. καὶ*
2 1 πρεσβυτέρου*:

σοιτο. τὸν τε Ἀντώνιον οὐχ ὅσον οὐκ ἀπῆτει τι τῶν χρημάτων ³
ὣν προηρπάκει, ἀλλὰ καὶ ξεραύπενε, καίτοι καὶ προπηλακιζόμενος
ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἀδικούμενος· τὰ τε γὰρ ἄλλα ἐκεῖνος καὶ λόγῳ καὶ
ἔργῳ αὐτὸν ἐκάκον, καὶ τὸν νόμον τὸν φρατριατικὸν ἐσφερόμενον,
καθ' ὃν τὴν ἐσποίησιν αὐτοῦ τὴν ἐς τὰ τοῦ Καίσαρος γενέσθαι
ἔδει, αὐτὸς μὲν ἐσπούδαζε δῆθεν ἐσενεγκεῖν, διὰ δὲ δημάρχων ⁴
τινῶν ἀνεβιάλλετο, ὅπως, ὥς μηδέπω παῖς αὐτοῦ ἐκ τῶν νόμων
ᾧν, μήτε τι τῆς οὐσίας πολυπραγμονοίῃ καὶ πρὸς τὰλλα ἀσθενέ-
στερος εἴη. ἐπ' οὖν τούτοις ὁ Καῖσαρ ἤσχαλλε μὲν, οὐ μέντοι ⁶
καὶ ἀσφαλῶς παρρησιόασθαι τι δυνάμενος ἠνείχετο, μέχρις οὗ τὸ
πλήθος, ὅψ' οὗ τὸν πατέρα αὐξήθεντα ἠπίστατο, προσεποιήσατο.
ὁργὴν τε γὰρ αὐτοὺς ἐπὶ τῷ ἐκείνου θανάτῳ ἔχοντας εἰδώς, καὶ ²
ἐαυτὸν ὥς καὶ παῖδα αὐτοῦ σπουδάσειν ἐλλίσας, τὸν τε Ἀντώνιον
διὰ τε τὴν ἱππαρχίαν καὶ διὰ τὴν τῶν σφαγῶν οὐ τιμωρίαν μι-
σοῦντας αἰσθόμενος, ἐπεχείρησε μὲν δημαρχῆσαι πρὸς τε τὴν τῆς
δημαγωγίας ἀφορμὴν καὶ πρὸς τὴν ὑποδοχὴν τῆς ἑξ' αὐτῆς δυνα-
στείας, καὶ διὰ τοῦτο τῆς τοῦ Κίννου χώρας κενῆς οὔσης ἀντε- ³
ποιήσατο, κωλυθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ἀντώνιον οὐχ ἡσύχα-
σεν, ἀλλὰ Τιβέριον Κανούτιον δημαρχοῦντα ἀναπέισας ἔς τε τὸν
ὅμιλον ὑπ' αὐτοῦ ἐσῆχθη, πρόφασιν τὴν δωρεὰν τὴν καταλειφ-
θεῖσαν ὑπὸ τοῦ Καίσαρος ποιησάμενος, καὶ δημηγορήσας ὅσα
ἤρμοττε, ταύτην τε εὐθὺς ἐκτίσειν σφίσιν ὑπέσχετο καὶ ἄλλα αὐ-
τοὺς πολλὰ προσεπῆλπισεν. καὶ μετὰ τοῦτο τὴν πανήγυριν τὴν ⁴
ἐπὶ τῇ τοῦ ἀφροδίσιου ἐκποιήσει καταδειχθεῖσαν, ἣν ὑποδεξάμενοί
τινες ζῶντος ἔτι τοῦ Καίσαρος ἐπιτελέσειν ἐν ὀλιγορῳίᾳ, ὥπερ
ποῦ καὶ τὴν τῶν παριλίων ἵπποδρομίαν, ἐποιοῦντο, αὐτὸς ἐπὶ τῇ
τοῦ πλήθους θεραπείᾳ, ὥς καὶ προσήκουσαν διὰ τὸ γένος, τοῖς οἰ-
κείοις τέλεσι διέθηκεν. καὶ τότε μὲν οὔτε τὸν δίφρον τὸν τοῦ Καί- ⁵
σαρος τὸν ἐπίχρυσον οὔτε τὸν στέφανον τὸν διάλιθον ἐς τὸ θέα-
τρον ἐσήγαγεν ὥπερ ἐψηφιστο, φοβηθεὶς τὸν Ἀντώνιον· ἐπεὶ μὲν- ⁷
τοι ἄστρόν τι παρὰ πάσας τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἐκ τῆς ἄρκτου πρὸς
ἐσπέραν ἔξεφάνη, καὶ αὐτὸ κομήτην τε τινῶν καλούντων καὶ προ-
σημαίνειν οἷά ποῦ εἴωθε λεγόντων οἱ πολλοὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἐπίστευον,
τῷ δὲ δὴ Καῖσαρι αὐτὸ ὥς καὶ ἀπηθανατισμένῳ καὶ ἐς τὸν τῶν
ἄστρον ἀριθμὸν ἐγκατελεγμένῳ ἀνετίθεσαν, θαρσύνσας χαλκοῦν
αὐτὸν ἐς τὸ ἀφροδίσιον, ἀστέρα ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς ἔχοντα, ἔστησεν.
ἐπειδὴ τε οὐδὲ τοῦτο τις φόβῳ τοῦ ὁμίλου ἐκώλυσεν, οὕτω δὴ καὶ ²
ἄλλα τινὰ τῶν ἐς τὴν τοῦ Καίσαρος τιμὴν προδεδογμένων ἐγένετο·

τόν τε γὰρ μῆνα τὸν Ἰούλιον ὁμοίως ἐκάλεσαν, καὶ ἱερομηνίαις τισὶν ἐπινικίοις ἰδίαν ἡμέραν ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἐβουθύτησαν. καὶ διὰ ταῦτα καὶ οἱ στρατιῶται ἐτοίμως, ἄλλως τε καὶ χρήμασι θεραπευθέντων τινῶν, συνίσταντο πρὸς τὸν Καίσαρα.

- 3 Θροῦς τε οὖν ἐγίγνετο, καὶ ἐδόκει τι νέον ἔσεσθαι, καὶ μάλιστα ὅτι ὁ Ἀντώνιος αὐτὸν ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἀπὸ μετεώρου καὶ ἀπὸ περιόπτου τινός, καθάπερ ἐπὶ τοῦ πατρὸς εἰώθει ποιεῖν, ἐντυχεῖν τι ἐθέλῃσαντα οὐ προσεδέξατο, ἀλλὰ καὶ κατέσπασε καὶ ἐξήλασε
8 διὰ τῶν ῥαβδούχων. δεινῶς γὰρ δὴ πάντες ἡγανάκτησαν, καὶ οὐχ ἥκιστα ὅτι ὁ Καῖσαρ οὐδ' ἐς τὴν ἀγορὰν ἔτι, πρὸς τε τὸ ἐκείνου ἐπληθονον καὶ πρὸς τὸ τοῦ πλήθους ἐπαγωγόν, ἐφοίτησεν. φοβηθεῖς οὖν ὁ Ἀντώνιος διελέξατό ποτε τοῖς παροῦσιν ὅτι οὔτε τινὰ ὀργὴν τῷ Καίσαρι ἔχοι, ἀλλὰ καὶ εὖνοιαν αὐτῷ ὀφείλοι, καὶ ἔταιμος εἴη πᾶσαν τὴν ὑποψίαν ἀπολύσασθαι. ἀγγελθέντων δὲ τούτων ἐκείνῳ συνῆλθον μὲν ἐς λόγους, καὶ κατηλλάχθαι τισὶν ἔδοξαν (τάς τε γὰρ γνώμας σφῶν ἀκριβῶς εἰδότες, καὶ ἐξελέγξαι τότε αὐτὰς ἀκαιρον εἶναι νομίσαντες, ἀνθυπεῖξάν τινα ἀλλήλοις συμβιβάζομενοι), καὶ ἡμέρας μὲν τινὰς ἡσύχασαν, ἔπειτα δὲ ἀνθυποπτεύσαντες ἀλλήλους, εἴτ' ἐξ ἀληθοῦς ἐπιβουλῆς εἴτε καὶ ἐκ ψευδοῦς διαβολῆς, οἷα ἐν τῷ τοιοῦτῳ φιλεῖ γίγνεσθαι, διηρέχθησαν αὐθις.
3 ὅταν γὰρ τινες ἐκ μεγάλης ἔχθρας συνενεχθῶσι, πολλὰ μὲν μηδὲν δεινὸν ἔχοντα πολλὰ δὲ καὶ ἐκ συντυχίως συμβαίνοντα ὑποποιοῦσιν· πᾶν γὰρ ἐνὶ λόγῳ ὥς καὶ ἐξεπίτηδες καὶ ἐπὶ κακῇ τινὶ γιγνόμενον πρὸς τὸ προϋπάρξαν ἔχθος λαμβάνουσιν. καὶ αὐτοῖς ἐν τούτῳ καὶ οἱ διὰ μέσου ὄντες συνεπιτίθενται· διαγγέλλοντες γὰρ
4 τινα προσποιήσῃ εὐνοίας ἐπιπαροξύνουσιν αὐτούς. πλεῖστόν τε γὰρ ἐστὶ τὸ βουλόμενον πάντας τοὺς τι δυναμένους ἀλλήλοις διαφύρεσθαι, καὶ διὰ τοῦτ' ἐπιχαῖρόν τε ἐπὶ τῇ ἔχθρᾳ αὐτῶν καὶ συνεπιβουλεῖον σφίσιν· καὶ ῥᾶστον ἀπατηθῆναι λόγοις ἐπιτετηδευμένοις ἐκ φιλίας ἀνυπόπτου τὸ προδιαβεβλημένον. ἐκ μὲν οὖν τούτου καὶ ἐκεῖνοι, οὐδ' ἐν τῷ πρὶν πιστεύοντες ἀλλήλοις, ἐπὶ πλέον ἡλλοτριώθησαν.
9 ὁρῶν οὖν ὁ Ἀντώνιος τὸν Καίσαρα αὔξανόμενον, ἐπεχείρησε δελεᾶσαι τὸ πλῆθος, εἴ πως ἐκείνου τε αὐτοὺς ἀποσπάσειε καὶ ἐαυτῷ προσποιήσῃ, καὶ χώραν ἄλλην τε πολλὴν καὶ τὴν ἐν τοῖς ἔλεσι τοῖς Πομπτήνιοις, ὥς κεχωσμένοις ἤδη καὶ γεωργεῖσθαι δυναμένοις, κληρουχθῆναι διὰ Λουκίου Ἀντωνίου ἀδελφοῦ δημαρχοῦντος ἐσηγῆσάτο. τρεῖς γὰρ οἱ ἀδελφοὶ οἱ Ἀντώνιοι οὗτοι ὄντες ἀρχὰς ἤμια

23 ὁμωνύμως? *
τοὺς ἐπιχαίροντας ἐπὶ *

83 2 συμβαίνοντα] λαμβάνοντες *
9 1 1 δ' οὐν? *

43 διὰ
4 καὶ] καίτοι

πάντες ἔσχον, ὁ μὲν Μάρκος ὑπατεύων, ὁ δὲ Λούκιος δημαρχῶν, ὁ δὲ Γάιος στρατηγῶν· ὅθεν οὐχ ἥκιστα ἠδυνήθησαν τοὺς μὲν τότε τῶν συμμάχων καὶ τῶν ὑπηκόων ἄρχοντας, πλὴν τῶν σφαγέων τῶν πλειόνων, ἄλλων τε τινῶν οὓς πιστοὺς σφισιν ἐνόμιζον εἶναι, παῦσαι, ἑτέρους δὲ ἀντ' αὐτῶν ἀνθελέσθαι, καὶ τισιν ἐπὶ μακρότερον, 3 παρὰ τὰ νενομοθετημένα ὑπὸ τοῦ Καίσαρος, ἄρχειν ἐπιτρέψαι, καὶ τὴν μὲν Μακεδονίαν τὴν τῷ Μάρκῳ ἐκ τοῦ κλήρου δεδομένην ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Γάιος σφετερίσασθαι, τὴν δὲ Γαλατίαν τὴν ἐντὸς τῶν Ἀλπεων, ἣ ὁ Βροῦτος ὁ Λέκιμος προσετέτακτο, αὐτὸς ἐκεῖνος μετὰ τῶν στρατευμάτων τῶν ἐς τὴν Ἀπολλωνίαν προπεμφθέντων, ὡς καὶ ἰσχυροτάτην καὶ τοῖς στρατιώταις καὶ τοῖς χρήμασιν οὖσαν, ἀντιλαβεῖν. ταῦτά τε οὖν ἐψηφίσθη, καὶ τῷ Πομπηίῳ τῷ 4 Σέξτῳ δύναμιν ἤδη πολλὴν ἔχοντι ἥ τε ἄδεια, καίτοι ὑπὸ τοῦ Καίσαρος ὥσπερ καὶ τοῖς ἄλλοις δοθεῖσα, ἐβεβαιώθη, καὶ τὰ χρήματα, ὅσα ἐν τε ἀργυρίῳ καὶ ἐν χρυσίῳ τὸ δημόσιον ἐκ τῆς πατρὸς αὐτοῦ οὐσίας εἰλήφει, ἀποδοθῆναι ἐγνώσθη· τῶν γὰρ χωρίων αὐτῆς τὰ πλείω Ἀντώνιος ἔχων οὐδεμίαν ἀπόδοσιν ἐποιήσατο.

ἐκεῖνοι μὲν δὴ τοῦτ' ἐπραττον, διηγῆσομαι δὲ καὶ τὰ κατὰ τὸν 10 Σέξτον γενόμενα. ὡς γὰρ τότε ἀπὸ τῆς Κορδούβης ἔφυγε, τὸ μὲν πρῶτον ἐς Λακηνανίαν ἐλθὼν ἐνταῦθα ἐκρύβθη· ἐπεδιώχθη μὲν γὰρ, διέλαθε δὲ ἐνδοικῶς τῶν ἐπιχωρίων οἱ διὰ τὴν τοῦ πατρὸς μνήμην ἐχόντων· ἔπειτα δὲ ἐπειδὴ ὁ τε Καῖσαρ ἐς τὴν Ἰταλίαν 2 ἀπῆρε καὶ ἐν τῇ Βαιτικῇ στρατεύμα οὐ πολλὴν ἐπελείφθη, συνέστησαν πρὸς αὐτὸν καὶ ἐκεῖνοι καὶ οἱ ἐκ τῆς μάχης διασωθέντες, καὶ οὕτω μετ' αὐτῶν ἔς τε τὴν Βαιτικὴν, ὡς καὶ ἐπιτηδειοτέρων ἐμπολεμῆσαι οὖσαν, αὐθις ἀφίκετο, κἀνταῦθα καὶ στρατιώτας καὶ 3 πόλεις, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ ὁ Καῖσαρ ἀπέθανε, τὰς μὲν ἐκούσας τὰς δὲ καὶ βία προσλαβὼν (ὁ γὰρ ἄρχων αὐτῶν Γάιος Ἀσίνιος Παλλίων οὐδὲν ἰσχυρὸν εἶχεν) ὥρμησε μὲν ἐπὶ τὴν Καρχηδόνα τὴν Ἰβηρικὴν, ἐπιθεμένου δὲ ἐν τούτῳ τοῦ Παλλίωνος τῇ ἀπουσίᾳ αὐ- 4 τοῦ καὶ κακώσαντός τινα ἐπανῆλθε χειρὶ πολλῇ, καὶ συμβαλὼν αὐτόν τε ἐτρέψατο, καὶ τοὺς λοιποὺς ἰσχυρῶς ἀγωνιζομένους ἔπειτ' ἐκ συντυχίας τοιαῦδε ἐξέπληξε καὶ ἐνίκησεν. ἐπειδὴ γὰρ ἐκεῖνος 5 μὲν τὴν γλαμύδα τὴν στρατηγικὴν ἀπέρριπεν ὥστε ὅῃον τῇ φυγῇ λαθεῖν, ἕτερος δὲ τις ὁμώνυμός τε αὐτῷ καὶ ἐπιφανὴς ἱππεὺς ἔπαισε, καὶ ὁ μὲν ἔκειτο ἢ δὲ ἐαλῶκει, τὸ μὲν ἀκούσαντες οἱ στρατιῶται τὸ δὲ ἰδόντες ἠπατήθησαν ὡς καὶ τοῦ στρατηγοῦ σφῶν ἀπολωλὸς 6 καὶ ἐνέδοσαν. καὶ οὕτως ὁ Σέξτος νικήσας πάντα ὀλίγον τὰ 6

3 2 ὑπὸ] παρὰ*

6 τῶν post στρ. om

10 5 2 στρατιωτικὴν*

ταύτη κατέσχεν. δυνατοῦ δὲ ἤδη αὐτοῦ ὄντος ὁ Λέπιδος τῆς τε δημοχώραν Ἰβηρίας ἄρξιν ἀφίκετο, καὶ ἔπεισεν αὐτὸν ἐς ὁμολογίαν ἐλθεῖν ἐπὶ τῷ τὰ πατρῷα κομίσασθαι. καὶ οὕτω καὶ ὁ Ἀντώνιος διὰ τε τὴν τοῦ Λεπίδου φιλίαν καὶ διὰ τὴν τοῦ Καίσαρος ἔχθραν ψηφισθῆναι ἐποίησεν.

καὶ ὁ μὲν οὕτω τε καὶ ἐπὶ τούτοις ἐκ τῆς Ἰβηρίας ἀπηλλάγη.

- 11 Καῖσαρ δὲ καὶ Ἀντώνιος πάντα μὲν ἐπ' ἀλλήλοις ἔπραττον, οὐ μέντοι καὶ φανερώς πῶς συνερωσώμεσαν, ἀλλὰ καίπερ τῷ ἔργῳ ἐκπεπολεωμένοι, τῇ γοῦν δοκῇσι ἐπεκρύπτοντο. καὶ τούτου καὶ τὰλλα τὰ ἐν τῇ πόλει πάντα ἔν τε ἀκρισίᾳ πολλῇ ἦν καὶ συνεκέρχτο.
- 2 εἰρήνην ἔτι καὶ ἐπολέμουν ἤδη· τό τε τῆς ἐλευθερίας σχῆμα ἐφαντάζετο καὶ τὰ τῆς δυναστείας ἔργα ἐγίγνετο. καὶ ἐν μὲν τῷ ἐμφανεῖ ὁ Ἀντώνιος, ὅτε καὶ ὑπατεύων, ἐπλεονέκτει, ἡ δὲ δὴ σπουδὴ τῶν ἀνθρώπων ἐς τὸν Καίσαρα ἐποίει, τὸ μὲν διὰ τὸν πατέρα αὐτοῦ, τὸ δὲ καὶ διὰ τὰς ἐλπίδας ὧν ἐπισχεῖτο, μέγιστόν τε ὅτι τῷ τε Ἀντωνίῳ πολὺν δυναμένῳ ἤχθοντο καὶ τῷ Καίσαρι μηδέπω
- 3 ἰσχύοντι συνήρουντο. ἐφίλουν μὲν γὰρ οὐδέτερον, νέων δὲ δὴ αἰὲ πραγματίων ἐπιθυμοῦντες, καὶ τὸ μὲν χρεῖττον πᾶν καθαιρεῖν τῷ δὲ πιεζομένῳ βοθεῖν πεφνότες, ἀπεχρῶντο αὐτοῖς πρὸς τὰ σφέτερα ἐπιθυμήματα. ταπεινώσαντες οὖν τότε διὰ τοῦ Καίσαρος τὸν
- 4 Ἀντώνιον, ἔπειτα καὶ αὐτὸν καταλῶσαι ἐπεχείρησαν. τοῖς γὰρ τι αἰὲ δυναμένοις βαρυνόμενοι τοὺς τε ἀσθενεστέρους προσελάμβανον καὶ διὰ τούτων αὐτοὺς καθήρουν· ἔπειτα καὶ ἐκείνοις ἡλλοτριοῦντο. καὶ τούτου ἀντικαθιστάντες σφᾶς ἐς τὸ ἐπύρθονον τοὺς αὐτοὺς καὶ ἐφίλουν καὶ ἐμίσουν, καὶ ἡῤῥον καὶ ἐταπείνουν.
- 12 οὕτως οὖν αὐτῶν καὶ περὶ τὸν Καίσαρα καὶ περὶ τὸν Ἀντωνιον ἐχόντων ἀρχὴν τήνδε ὁ πόλεμος ἔλαβεν. ὁ Καῖσαρ τοῦ Ἀντωνίου ἐς τὸ Βρεντέσιον πρὸς τοὺς στρατιώτας τοὺς ἐκ τῆς Μακεδονίας περαιοθέντας ἀφορμήσαντος ἐκείσε μὲν ἑτέρους τινὰς μετὰ
- 2 χρημάτων, ὅπως σφᾶς σφετερίσωσι, προαιέστειλεν, αὐτοὺς δὲ μέχρι Καμπανίας ἐλθὼν πληθὺς ἀνδρῶν ἐκ τῆς Καπύης μάλιστα, ὅτε καὶ παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὃ τιμωρεῖν ἔλεγε, τὴν τε χώραν καὶ τὴν πόλιν· εἰληφότων, ἤθροισεν, ὑπισχεῖτό τέ σφισι πολλὰ, καὶ
- 3 ἔδωκεν εὐθὺς τότε κατὰ πεντακοσίας δραχμὰς. ἐκ τούτων δὲ τῶν ἀνδρῶν καὶ τὸ τῶν ἡβοκάτων σύστημα, οὗς ἀνακλήτους ἄν τις ἐλληνίσας, ὅτι πεπαιγμένοι τῆς στρατείας ἐπ' αὐτὴν αὐθις ἀνεκλήθησαν, ὀνομάσειεν, ἐνομίσθη. καὶ αὐτοὺς παραλαβὼν ὁ Καῖσαρ
- 4 ἡπείχθη τε ἐς τὴν Ῥώμην πρὶν τὸν Ἀντώνιον ἀνακομισθῆναι, καὶ

6 4 τοῦτο?
ἡ οὐοκάτων σύστημα

11 3 2 χρεῖττον αἰὲ πᾶν *

12 3 2 ἡβοκάτων

ἐς τὸν ὄμιλον ὑπὸ τοῦ Κανουτίου παρασκευασθέντα αὐτῷ ἐσελθὼν
πολλὰ μὲν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀνέμνησεν, ἐπεξιὼν ὅσα καλῶς ἐπε-
ποίηκε, πολλὰ δὲ καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ μέτρια διελέχθη, τοῦ τε
Ἀντωνίου κατηγόρησε, καὶ τοὺς στρατιώτας τοὺς ἀκολουθήσαντάς 5
οἱ ἐπῆρσεν ὥς καὶ ἐθέλοντι πρὸς ἐπικουρίαν τῆς πόλεως παρόντας
καὶ ἑαυτὸν τε ἐπ' αὐτῇ προκεχειρισμένους καὶ δι' ἑαυτοῦ πᾶσι
ταῦτα δηλοῦντας. ἐπαίνων τε ἐπὶ τούτοις ἔκ τε τῆς ἄλλης παρα- 6
σκευῆς καὶ ἐκ τοῦ συνόντος αὐτῷ πλήθους τυχῶν ἀπῆρεν ἐς τὴν
Τυρσηνίαν, ὅπως καὶ ἐκεῖθεν δύναμιν τινα προσλάβῃ. καὶ ὁ μὲν
ταῦτα ἔπραττεν, Ἀντώνιον δὲ τὴν μὲν ἀρχὴν φιλοφρόνως οἱ στρα- 13
τιῶται ἐν τῷ Βρεντεσίῳ ἐδέξαντο, προσδοκῆσαντες πλείω παρ' αὐ-
τοῦ τῶν προτεινομένων σφίσιν ὑπὸ τοῦ Καίσαρος λήψεσθαι, ἐπειδὴ
καὶ πολλῷ πλείω κεκτῆσθαι αὐτὸν ἐκείνου ἐνόμιζον· ὥς μὲντοι ἑκα- 2
τόν τε ἐκάστῳ δραχμὰς δώσειν ἐπέσχετο, καὶ αὐτῶν ἐπὶ τούτῳ
θορυβησάντων σφαγῆναι ἄλλους τέ τινας καὶ ἐκατοντάρχους ἔν τε
τοῖς ἑαυτοῦ καὶ ἐν τοῖς τῆς γυναικὸς ὀφθαλμοῖς ἐκέλευσε, τότε μὲν
ἡσύχασαν, πορευόμενοι δὲ ἐς τὴν Γαλατίαν καὶ κατὰ τὸ ἄστυ γε- 3
γενημένοι ἐνεωτέρισαν, καὶ καταφρονήσαντες τῶν ὑποστρατήγων
τῶν ἐπιτεταγμένων σφίσι συχνοὶ πρὸς τὸν Καίσαρα μετέστησαν·
καὶ τό γε Ἄρειον τὸ τέταρτον στρατόπεδον ὠνομασμένον ὅλον αὐτῷ
προσεχώρησεν. παραλαβὼν οὖν αὐτούς, καὶ ἀργύριον καὶ ἐκείνοις 4
ὁμοίως δούς, προσέειπε καὶ ἄλλους ἐκ τούτου πολλούς, καὶ τοὺς
τε ἐλέφαντας τοὺς τοῦ Ἀντωνίου πάντας ἔλαβεν ἑξαπίνης παρακο-
μιζομένοις σφίσι ἐντυχόν, ἐπειδὴ τε ἐκείνος ἄλλα τέ τινα ἐν τῇ 5
Ῥώμῃ διοικήσας, καὶ τοὺς στρατιώτας τοὺς λοιποὺς τοὺς τε βου-
λευτάς τοὺς σὺν αὐτοῖς ὄντας ὀρκώσας, ἐς τὴν Γαλατίαν ἐξώρησε
φοβηθεῖς μὴ καὶ αὐτὴ τι νεοχημῶσῃ, οὐδ' ὁ Καῖσαρ ἀνεβάλετο,
ἀλλ' ἐπηκολούθησεν αὐτῷ.

ἦρχε μὲν δὴ τότε τῆς χώρας ἐκείνης ὁ Βροῦτος ὁ Λέκιμος, 14
καὶ αὐτοῦ ὁ Ἀντώνιος ἐλπίδα πολλὴν εἶχεν ἅτε καὶ τὸν Καίσαρα
ἀπεκτονότος· ἐπράχθη δὲ ὧδε. ὁ Λέκιμος οὔτε τι ἐς τὸν Καίσαρα
ὑποπτεύων (οὐδὲ γὰρ ἐπηπείλει τι τοῖς σφαγεῦσι) καὶ τὸν Ἀντώνιον
οὐδὲν μᾶλλον ἐκείνου πολέμιον ἢ καὶ ἑαυτοῦ τῶν τε ἄλλων τῶν τι
δυναμένων ὑπ' ἐμφύτου πλεονεξίας ὄρων ὄντα, οὐχ ὑπέβλεπεν αὐτῷ.
μαθὼν οὖν τοῦτο ὁ Καῖσαρ ἐπὶ πολὺ μὲν ἠπόρησεν ὅ τι πράξῃ. 2
ἐμίσει μὲν γὰρ ἀμφοτέρους αὐτούς, οὐ μὲντοι καὶ εἶχεν ὅπως ἐκα-
τέρῳ ἅμα μάχοιτο· οὐδὲ γὰρ τῷ ἑτέρῳ σφῶν ὁποτέρῳ ἂν ἀντί-
παλος ἦδη ἦν, πρὸς δὲ καὶ ἐδεῖται μὴ τοῦτο τολμήσας συστήσῃ

- ³ τε αὐτοὺς ἀλλήλοις καὶ καθ' ἕν ἀμφοτέροις πολεμήσῃ. λογισάμενος οὖν ὅτι ὁ μὲν πρὸς τὸν Ἀντώνιον ἀγὼν ἤδη τε ἐνέστηκε καὶ ἐπείγει, τῆς δὲ τιμωρίας τῆς τοῦ πατρὸς οὐδέπω καιρὸς εἴη, τὸν Δέκιμον προσηταιρίσατο. καὶ γὰρ εὖ ἠπίστατο ὅτι τούτῳ μὲν, ἂν τῶν ἀνθεστηκότων δι' αὐτοῦ κρατήσῃ, οὐδὲν μέγα ἔργον μετὰ τοῦτό οἱ προσπολεμήσας ἔξει, ἐκείνων δὲ ἰσχυρὸν αὐθις πολέμιον σχήσει.
- ¹⁵ τοσοῦτόν που ἀλλήλων διέφερον. πέμψας οὖν πρὸς τὸν Δέκιμον φίλιαν τε αὐτῷ ἐπηγγέλατο, καὶ συμμαχίαν, ἂν μὴ τὸν Ἀντώνιον δέξηται, προσπυσχνεῖτο. καὶ διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἐν τῷ ἄστει τὴν
- ² χάριν τὴν τοῦ Καίσαρος συνήρουντο. τότε μὲν οὖν (ἤδη γὰρ ὁ τε ἐνιαυτὸς ἔξῃ καὶ ὕπατος οὐδείς παρῆν' ὁ γὰρ Δολοβέλλας ἐς τὴν Συρίαν ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου προεξεπέπεμπε) ἔπαινοι ἐν τῇ βουλῇ αὐτοῖς τε ἐκείνοις καὶ τοῖς στρατιώταις τοῖς τὸν Ἀντώνιον ἐγκαταλιποῦσι, τῶν δημάρχων ἐπιρηγισάντων, ἐγένοντο. καὶ ὅπως γε
- ³ μετ' ἀδείας τοῦ νέου ἔτους ἐνστάτος βουλευσονται περὶ τῶν παρόντων, φρουραῖς σφίσι στρατιωτῶν ἐν τῷ συνεδρίῳ χρῆσθαι ἔδοξεν. ταῦτα γὰρ ἤρεσκε μὲν καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς πλείοσι τῶν ἐν τῇ Ῥώμῃ τότε ὄντων (τὸν γὰρ Ἀντώνιον δεινῶς ἐμίσουν), μάλιστα δὲ δὴ τῷ
- ⁴ Κικέρωνι· διὰ γὰρ τὸ πρὸς αὐτὸν ἔχθος σφοδρότατον ὑπάρχον τὸν τε Καίσαρα ἐθεράπευε, καὶ πᾶν ὅσον ἐδύνατο καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ τούτῳ τε ἐβοήθει καὶ ἐκείνον ἐκάκων. καὶ διὰ τοῦτο, καίτοι ἐκχωρήσας ἐκ τῆς πόλεως ὥς καὶ τὸν νῖδον Ἀθήναζε ἐπὶ παιδείᾳ προπέμψων, ἐπανῆλθεν ἐπειδὴ περ ἐκπεπολεμωμένους σφᾶς ᾔσθετο.
- ¹⁶ ἐκείνῳ μὲν οὖν τῷ ἔτι ταῦτ' ἐπράχθη, καὶ ὁ Σερεβίλιος ὁ Ἰσαυρικὸς ὑπεργήρως ἀπέθανεν. διὰ τε οὖν τοῦτο ἐμνημόνευσα αὐτοῦ, καὶ ὅτι οὕτως οἱ τότε Ῥωμαῖοι τοὺς τε τῷ ἀξιώματι προήκοντας ἡδοῦντο καὶ τοὺς ἀναιδέα τινὲ χωμένους καὶ ἐπὶ τοῖς ἐλα-
- ² χίστοις ἐμίσουν ὥστε, ἐπειδὴ ἐκεῖνός τινα ἐν ὁδῷ ποτὲ ἀπαντήσαντά οἱ βاذίζοντι ἱππεύοντα, καὶ μήτε ἀποπηδήσαντα καὶ προσέτι ἰσχυρῶς προσεξελάσαντα, ἐγνώρισέ τε μετὰ τοῦτο ἐν δικαστηρίῳ κρινόμενον καὶ εἶπε τοῖς δικασταῖς τὸ γενόμενον, οὔτε λόγον ἔτ' αὐτῷ ἔδοσαν καὶ κατεψηφίσαντο πάντες.
- ¹⁷ ^{a. u.} ⁷¹¹ Ἀῦλον δὲ δὴ Ἰοτίου μετὰ Γαῖον Ὑβίλιον ἐπατεύσαντος (οὗτος γὰρ, καίτοι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐς τὰ λευκώματα τὰ Σύλλεια ἐσγραφέντος, ὕπατος τότε ἀπεδείχθη) βουλὴ τε ἐγένετο καὶ γνώμαι ἐπὶ τρεῖς ἑφεξῆς ἡμέρας, ἀπ' αὐτῆς τῆς νομηνίας ἀρξάμεναι, προετέ-
- ² θησαν· ἔκ τε γὰρ τοῦ πολέμου ἐν χειρὶν ὄντος καὶ ἐκ τεράτων, ἃ πλείεστα καὶ ἑξαισιώτατα ἐγγόνει, ταρασσόμενοι οὐδὲ τῆς ἀποφρά-

δος, τὸ μὴ ἐν ἐκείναις βουλευσασθαι τι τῶν συμφερόντων σφίσιν, ἀπέσχοντο. χειρανοί τε γὰρ πυμπληθεῖς ἔπεσον, καὶ τινες αὐτῶν καὶ ἐς τὸν νεῶν τὸν τῷ Διὶ τῷ Καπιτωλίῳ ἐν τῷ νικαίῳ ὄντα κατέσκηψαν· καὶ πνεῦμα μέγα ἐπιγενόμενον τὰς τε στήλας τὰς περὶ ³ τὸ κρόνιον καὶ περὶ τὸν τῆς πίστεως νεῶν προσπεπηγυίας ἀπέρρηξε καὶ διεσκέδασε, καὶ τὸ ἄγαλμα τὸ τῆς Ἀθηνᾶς τῆς φυλακίδος, ὃ πρὸ τῆς φρυγῆς ὁ Κικέρων ἐς τὸ Καπιτώλιον ἀντίθει, κατέβαλε καὶ κατέθρανσιν. καὶ τοῦτο μὲν καὶ αὐτῷ τῷ Κικέρωνι τὸν ὄλεθρον ⁴ προεδήλωσεν· τοὺς δὲ ἄλλους ἐκεῖνά τε ἐτάραττε καὶ σεισμὸς μέγας γενόμενος, ταυρὸς τέ τις τυθεῖς τε δι' αὐτὸν ἐν τῷ ἐστιαίῳ καὶ ἀναπηδήσας μετὰ τὴν ἱερουργίαν. πρὸς δὲ δὴ τούτοις τοιούτοις οὖσι λαμπρὰς ἀπ' ἀνίσχοντος ἡλίου πρὸς δυσμᾶς διέδραμε, καὶ τις ἀστὴρ καινὸς ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ὤφθη. τό τε φῶς τοῦ ἡλίου ⁵ ἐλαττοῦσθαι τε καὶ σβέννυσθαι, τότε δὲ ἐν τρισὶ κύκλοις φαντάζεσθαι ἐδόκει, καὶ ἓνα γε αὐτῶν στέφανος σταχῶν πυρρώδης περιέσχεν, ὥστ' εἶπερ τι ἄλλο, καὶ τοῦτο ἐναργέστατα αὐτοῖς ἐκβῆναι· οἱ τε γὰρ ἄνδρες οἱ τρεῖς ἐδυνάστεον, λέγω δὲ τὸν Καίσαρα καὶ τὸν Λέπιδον καὶ τὸν Ἀντώνιον, καὶ ἐξ αὐτῶν ὁ Καῖσαρ μετὰ τοῦτο τὴν νίκην ἔλαβεν. τότε δ' οὖν ταυτὰ τε ἐγένετο, καὶ λόγια πρὸς ⁶ κατὰλυσιν τῆς δημοκρατίας φέροντα παντοῖα ἤδετο. κόρακές τε ἐς τὸ διωσκούρειον ἐσπτόμενοι τὰ τῶν ὑπάτων τοῦ τε Ἀντωνίου καὶ τοῦ Δολοβέλλου ὀνόματα, ἐνταῦθα που ἐν πινακίῳ ἐγγεγραμμένα, ἐξεκόλαψαν. καὶ κύνες πολλοὶ νυκτὸς κατὰ τε τὴν ἄλλην πόλιν καὶ ⁷ πρὸς τῇ τοῦ ἀρχιερέως τοῦ Λεπίδου οἰκίᾳ μάλιστα συστρεφόμενοι ὠρόοντο. ὃ τε Ἡριδανὸς ἐπὶ πολλὴ τῆς πέριξ γῆς πελαγίσας ἐξαίφνης ἀνεχώρησε, καὶ παμπληθεῖς ἐν τῷ ξηρῷ ὄφεις ἐγκατέλιπεν. καὶ ἰχθῦς ἐκ τῆς θαλάσσης ἀμύθητοι κατὰ τὰς τοῦ Τιβέριδος ἐκβολὰς ἐς τὴν ἡπειρον ἐξέπεσον. ἐπεγένετο μὲν οὖν καὶ ὁ λοιμὸς ἐπ' αὐτοῖς ⁸ πάσῃ ὡς εἰπεῖν τῇ Ἰταλίᾳ ἰσχυρὸς, καὶ διὰ τοῦτο τό τε βουλευτήριον τὸ Ὀστίλιον ἀνοικοδομηθῆναι καὶ τὸ χωρίον ἐν ᾧ ἡ ναυμαχία ἐγεγόνει συγχωσθῆναι ἐψηφίσθη· οὐ μόντοι καὶ ἐνταῦθα στήσεσθαι τὸ δεινὸν ἐδόκει, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ τοῦ Βιβίου τὰ ἐσιτήρια τῇ ⁹ ροιμηγία θύοντος ῥαβδοῦχος τις αὐτοῦ ἔπεσεν ἐξαίφνης καὶ ἀπέθανεν. διὰ μὲν οὖν ταῦτα καὶ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἐβουλευσαντό τε, καὶ εἶπον ἄλλοι τε ἐφ' ἐκότερα πολλοὶ καὶ ὁ Κικέρων ὦδε.

“ὦν μὲν ἔνεκα τὴν ἀποδημίαν, ὡς καὶ ἐπὶ πλεῖστον ἐκδημήσων, ¹⁸ ἐστειλήμην, καὶ διὰ σπουδῆς τὴν ἐπάνοδον, ὡς καὶ πολλὰ ἡμᾶς ὠφελίσων, ἐποιησάμην, ἡκούσατε πρώην ὃ πατέρες, ὅθ' ἡμῖν περὶ

17 2 3 βουλευσάσθαι*

3 4 ἀνετεθείκει?*

4 3 αὐτῶν

5 1 ὥσπερ

11

9 1 τοῦλίον

18 1 1 τὴν τ'?

- 2 αὐτῶν τούτων ἀπελογησάμην. οὔτε γὰρ ἐν δυναστείᾳ καὶ τυραννίδι
 ζῆν ὑπομείναιμ' ἂν, ἐν ᾗ μήτε πολιτεύσασθαι μήτε παρορησώσασθαι
 ἀσφαλῶς μήτε τελευτῆσαι χρησίμως ὑμῖν δύναμαι, οὔτ' αὖ πα-
 ρασχὸν τῶν δεόντων τι προὔξαι, κατοκνήσαιμ' ἂν καὶ μετὰ κινδύνου
 3 τοῦτο ποιῆσαι. νομίζω γὰρ ἄνδρὸς ἀγαθοῦ ὁμοίως ἔργον εἶναι
 τοῖς τε τῆς πατρίδος συμφέρονσι τηρεῖν ἑαυτόν, φυλαττόμενον μὴ
 μίαν ὑπόληται, καὶ τούτῳ μὴδὲν ἐλλείπειν τῶν προσηκόντων μήτε
 λόγοντα μήτε πράττοντα, καὶ ἄρα τι καὶ παθεῖν σώζοντα αὐτὴν
 ἀναγκαῖον ἦ.
- 19 οὕτω δὴ τούτων ἐχόντων ἦν μὲν πού πολλὴ καὶ παρὰ τοῦ
 Καίσαρος καὶ ἐμοὶ καὶ ὑμῖν ἀσφάλεια πρὸς τὸ τὰ δέοντα βουλευ-
 σασθαι· ἐπεὶ δὲ καὶ μετὰ φρουρᾶς συνελθεῖν ἐψηφίσασθε, πάνθ'
 ἡμῶς οὕτω δεῖ καὶ εἰπεῖν καὶ προὔξαι τήμερον ὥστε καὶ τὰ παρόντα
 καταστήσασθαι καὶ τὰ μέλλοντα προῖδέσθαι, μὴ καὶ ἀδθις ἀναγ-
 2 κασθῶμεν ὁμοίως ὑπὲρ αὐτῶν διαγινῶναι. ὅτι μὲν γὰρ χαλεπὰ καὶ
 δεινὰ καὶ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ φροντίδος δέοντα τὰ πράγματα
 ἡμῶν ἐστί, καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ δῆλον, εἰ καὶ ἐκ μηδενὸς ἄλλου, ἀλλ'
 οὖν ἐκ τούτου γε πεποιήκατε· οὐ γὰρ ἂν ἐψηφίσασθε φυλακὴν τοῦ
 βουλευτηρίου σχεῖν, εἴγε ἐξῆν ὑμῖν ἐν τε τῷ εὐθότῳ κόσμῳ καὶ ἐν
 3 ἡσυχίᾳ ἀδεῶς τι βουλευσασθαι. δεῖ δὲ ἡμῶς καὶ διὰ τοὺς στρα-
 τιώτας τοὺς παρόντας ἀξιόλογόν τι προὔξαι, ἵνα μὴ καὶ ἀσχύνην
 ὀφλωμεν, αἰτήσαντες μὲν αὐτοὺς ὡς καὶ φοβούμενοί τινας, ἀμελή-
 σαντες δὲ τῶν πραγμάτων ὡς ἐν οὐδενὶ δεινῷ καθεστηκότες, καὶ
 λόγῳ μὲν σφας ὑπὲρ τῆς πόλεως ἐπ' Ἀντώνιον προσειληφότες, ἔργῳ
 4 δ' ἐκείνῳ καθ' ἡμῶν αὐτῶν δεδοκότες, ὥσπερ δέον αὐτόν, πρὸς
 τοῖς ἄλλοις στρατεύμασιν ἃ κατὰ τῆς πατρίδος συγκροτεῖ, καὶ
 αὐτοὺς τούτους προσλαβεῖν, ἵνα μὴδὲν μὴδὲ τήμερον κατ' αὐτοῦ
 ψηφίσῃσθε.
- 20 καίτοι τινὲς ἐς τοῦτ' ἀναιδείας ἐληλύθασιν ὥστε τολμᾶν λέγειν
 ὡς οὐ πολεμεῖ τῇ πόλει, καὶ τοσαύτην γε εὐήθειαν ἡμῶν κατεγνώ-
 κασιν ὥστε καὶ νομίζειν τοῖς λόγοις ἑαυτῶν πείσειν ἡμᾶς προσέχειν
 2 μᾶλλον ἢ τοῖς ἔργοις τοῖς ἐκείνου. καὶ τίς ἂν ἀφείς τὸ τὰς πρά-
 ξεις αὐτοῦ σκοπεῖν, καὶ τὴν στρατείαν ἣν ἐπὶ τοὺς συμμάχους ἡμῶν
 μήτε τῆς βουλῆς μήτε τοῦ δήμου προστάξαντος πεποίηται, καὶ
 τὰς χώρας ἃς κατατρέπει, καὶ τὰς πόλεις ἃς πολιορκεῖ, καὶ τὰς
 ἀπειλὰς ἃς πᾶσιν ἡμῖν ἀπειλεῖ, καὶ τὰς ἐλπίδας ἐφ' αἷς ἅπαντα
 ταῦτα ποιεῖ, τοῖς τε ῥήμασι τοῖς τούτων καὶ ταῖς ψευδολογίαις αἷς
 ἀναβάλλουσιν ἡμᾶς, σκήψεις καὶ προφάσεις λέγοντες, ἐθέλησκει

2 2 πολ. ὁρθῶς μήτε? *
 3 γε 3 1 βουλευσάι *

19 1 5 μὴ] ὥστε μὴ

2 1 γὰρ om *

πεισθεῖς ἀπολέσθαι; ἐγὼ μὲν γὰρ τοσοῦτον δέω ταῦτα ποιοῦντα 3
 αὐτὸν ἐννοῖόν τι καὶ [παντὶ] καλὸν πρᾶγμα φάναι πράττειν, ὥστε
 καὶ ὅτι τὴν τῆς Μακεδονίας ἀρχὴν τὴν ἐκ τοῦ κλήρου προσταχθεῖ-
 σαν αὐτῷ κατέλιπε, καὶ ὅτι τὴν τῆς Γαλατίας ἀρχὴν τὴν μηδὲν
 αὐτῷ προσήκουσαν ἀνθείλετο, καὶ ὅτι στρατεύματα ἃ ὁ Καῖσαρ 4
 ἐπὶ τοὺς Πάρθους προὔπεμψε, συλλαβὴν περὶ αὐτόν, μηδενὸς ἐν
 τῇ Ἰταλίᾳ δεινοῦ ὄντος, ἔχει, καὶ ὅτι τὴν πόλιν ἐν τῇ τῆς ὑπατείας
 χρόνῳ ἐκλιπὼν περιέρχεται τὴν χώραν πορθῶν καὶ λυμαίνόμενος,
 πάλαι φημὶ πολέμιον αὐτὸν ἀπάντων ἡμῶν εἶναι. εἰ δὲ μὴ παρα- 21
 χρῆμα τότε ᾗσθάνεσθε μηδ' ἐφ' ἐκάστῳ αὐτῶν ἡγανακτεῖτε, ἐκείνον
 μὲν καὶ διὰ τοῦτο ἔτι μᾶλλον μισεῖν ἄξιόν ἐστιν, ὅτι τοιοῦτους
 ὄντας ἡμᾶς ἀδικῶν οὐ παύεται, καὶ δυνηθεῖς ἂν ἴσως συγγνώμης
 ἐφ' οἷς τὸ πρῶτον ἡμαρτε τυχεῖν, ἐς τοσοῦτο τῇ συνεχείᾳ τῆς πο-
 ρηρίας προελήλυθεν ὥστε καὶ ὑπὲρ ἐκείνων χρῆσαι δίκην ὑποσχέιν·
 ἡμῖν δὲ ἐς ὑπερβολὴν ἐπιμελητέον ἐστὶ τῶν πραγμάτων, ὁρῶσι καὶ 2
 λογιζομένοις τοῦθ', ὅτι τὸν τοσαντάκις ἡμῶν ἐν τοσοῦτοις πράγμασι
 καταπεφρονηκότα ἀδύνατόν ἐστιν ἐκούσιον ὑπὸ τε τῆς αὐτῆς ἐπι-
 κεικίας καὶ τῆς αὐτῆς φιλανθρωπίας ἡμῶν σωφρονισθῆναι, ἀλλ'
 ἀνάγκη καὶ ἄκοντα νῦν, εἰ καὶ μὴ πρότερον, τοῖς ὅπλοις κολασθῆναι.

μὴ γὰρ ὅτι καὶ ψηφίσασθαι τινα αὐτῷ τὰ μὲν ἀνέπεισεν ἡμᾶς 22
 τὰ δὲ ἐξεβίβασατο, ἥττόν τι παρὰ τοῦτο ἀδικεῖν αὐτὸν καὶ ἐλάττο-
 νος διὰ τοῦτο ἄξιον τιμωρίας εἶναι νομίσητε. πᾶν γὰρ τοῦναντίον 2
 καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ τούτου μάλιστα δίκην ὀφείλει δοῦναι, ὅτι πολλὰ
 καὶ δεινὰ προελόμενος δρᾶσαι δι' ἡμῶν τέ τινα αὐτῶν ἐποίησατο,
 καὶ ταῖς παρ' ἡμῶν ἀφορμαῖς, ὥς οὔτε εἰδότες οὔτε προορωμένους
 τι τοιοῦτον ἐξαπατήσας ἠνάγκασεν αὐτῷ ψηφίσασθαι, ἐφ' ἡμᾶς
 αὐτοὺς ἀπεχρήσατο. ποῦ γὰρ ἂν ἐκόντες ἡμεῖς τὰς μὲν παρὰ τοῦ 3
 Καίσαρος ἢ καὶ τοῦ κλήρου δοθείσας ἐκάστοις ἡγεμονίας κατελύ-
 σατε, τούτῳ δὲ ἐπετρέψατε τὰ τε ἄλλα πολλὰ τοῖς φίλοις καὶ τοῖς
 ἐταίροις διαδοῦναι, καὶ ἐς μὲν τὴν Μακεδονίαν τὸν ἀδελφὸν τὸν
 Γάιον πέμψαι, τὴν δὲ δὴ Γαλατίαν ἑαυτῷ μετὰ τῶν στρατευμάτων,
 οἷς οὐδὲν ὑπὲρ ἡμῶν χρήσασθαι εἶχε, προστάξαι; ἢ οὐ μέμνησθε 4
 ὅπως ταραττομένους ἡμᾶς ἐπὶ τῇ τοῦ Καίσαρος τελευτῇ λαβὼν
 πάνθ' ὅσα ἡβουλήθη διεπράξατο, τὰ μὲν ἐπικρινῶν ἡμῖν ἐπούλως
 καὶ ἀκαίρως, τὰ δὲ αὐτὸς ἐφ' ἑαυτοῦ προσκακοργῶν, πάντα δὲ
 βιαζόμενος; στρατιωταῖς γοῦν, καὶ τούτοις βαρβάροις, καθ' ἡμῶν
 ἐχρήσατο. καὶ τοῦτο θανμάσειεν ἂν τις, εἰ κατ' ἐκείνους τοὺς χρό- 5
 νους ἐψηφίσθη τι οἷον οὐκ ἐχρῆν, ὁπότε μηδὲ νῦν παρρησίαν ἄλλως

20 4 ἐκπεριέρχεται
 cf. c. 44 extr.

21 1 3 ταῦτα*
 22 4 2 ὅπως om

2 3 κολυθῆναι*:

σαν, στήναι. καὶ μέντοι καὶ μετὰ ταῦτα ὡς πολὺ τοῦτ' ἐγένετο, καὶ ἔλεγεν ἀναγκαῖον εἶναι τινὰ τῶν ἐν τοῖς γράμμασι τοῖς τοῦ Καίσαρος ἐνθεθέντων ἐκλεχθῆναι τε καὶ πραχθῆναι, ἡμεῖς μὲν μετὰ 8 τῶν πρώτων ἀνδρῶν προσετάξατε αὐτῷ ταῦτα διαλέξαι, ἐκεῖνος δὲ οὐδὲν αὐτῶν φροντίσας, πάνθ' ὅσα ἐβούλετο μόνος καὶ περὶ τοὺς νόμους καὶ περὶ τοὺς φυγάδας καὶ περὶ τὰλλα ἃ μικρῷ πρόσθεν εἶπον ἐξεργάσατο. οὕτω που πάντα τὰ δοκοῦντα ὑμῖν ποιεῖν βούλεται.

ἄρ' οὖν ἐν τούτοις μόνον τοιοῦτος γέγονε, τὰ δ' ἄλλα ὁρθῶς 24 διόκηκεν; ποῦ; πόθεν; οὐ τὰ χρήματα τὰ κοινὰ τὰ καταλειφθέντα ὑπὸ τοῦ Καίσαρος ἐπιζητῆσαι καὶ ἀποδεῖξαι κτελεσθεῖς ἤρπακε, καὶ τὰ μὲν τοῖς δυνευσταῖς ἀποδέδωκε τὰ δὲ ἐς τρυφήν κατανάλωκεν, ὥστε μηκέτ' αὐτῷ μηδὲ τούτων τι περιεῖναι; οὐ τὸ ὄνομα 2 τὸ τοῦ δικτάτορος μισησάντων ὑμῶν διὰ τὴν ἐκείνου δυναστείαν καὶ παντελῶς ἐκ τῆς πολιτείας ἐκβαλόντων, τοῦτο μὲν ὥσπερ τι αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ ἀδικῆσαι δυνάμενον οὐκ ἐπιτίθεται, τὰ δὲ ἔργα αὐτοῦ καὶ τὴν πλεονεξίαν ἐν τῷ τῆς ὑπατείας προσρήματι ἐπιδέδεικται; οὐκ ἡμεῖς μὲν πρότανιν αὐτὸν τῆς ὁμονομίας ἀπεδείξατε, 3 οὗτος δὲ πόλεμον αὐτὸς ἐφ' ἑαυτοῦ τηλικούτον, οὔτε προσήκοντα οὔτε ἐγνωσμένον, ἀνήροηται πρὸς Καίσαρα καὶ Λέκιμον, οὓς ἡμεῖς ἐπαινεῖτε; μυρία δ' ἂν εἴη λέγειν, εἴ τις ἐπεξίεναι καθ' ἑκάστον 4 ἐθελήσειεν ὧν ἡμεῖς μὲν ἐπειρέφατε αὐτῷ ὡς ὑπάτῳ διοικήσαι, ἐκεῖνος δ' οὐδ' ὅτιον ἐξέον ἐπράξεν, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰναντία καθ' ὑμῶν τῇ παρ' ὑμῶν ἐξονσίᾳ δοθείῃ χρηόμενος πεποίηκεν. ἄρ' οὖν ἐς ὑμᾶς αὐτοὺς ἀναδέξεσθε καὶ ταῦτα τὰ κακῶς ἐπ' αὐτοῦ 5 πεπραγμένα, καὶ αὐτοὶ πάντων σφῶν αἴτιοι γεγονέναι φήσετε, ὅτι τὴν διοίκησιν αὐτῶν καὶ τὸν ἐξετασμόν αὐτῷ προσετάξατε; ἀλλ' ἄτοπον. οὐδὲ γὰρ ἂν στρατηγὸς ἢ καὶ πρεσβευτὴς τις αἰρεθεῖς 6 μηδὲν τῶν δέοντων δράσῃ, τούτου τὴν αἰτίαν ἡμεῖς οἱ πέμψαντες αὐτοὺς ἔξετε. καὶ γὰρ ἂν εἴη δεινὸν εἰ πάντες οἱ προχειριζόμενοί τι πρᾶξαι τὰ μὲν κέρδη καὶ τὰς τιμὰς αὐτοὶ λαμβάνουσι, τὰ δὲ ἐγκλήματα καὶ τὰς αἰτίας ἐφ' ὑμᾶς ἀναφέρουσι. οὐκ οὐκ οὐδὲ τούτῳ 25 προσέχειν προσήκει λέγοντι 'ἡμεῖς γὰρ τὴν Γαλατίαν ἄρχειν ἐπειρέφατε, ἡμεῖς τὰ χρήματα τὰ κοινὰ διοικῆσαι ἐκελεύσατε, ἡμεῖς τὰ στρατεύματα τὰ ἐκ τῆς Μακεδονίας ἐδώκατε.' ἐψηφίσθη μὲν 2 γὰρ ταῦτα οὕτως, εἶγε δεῖ τοῦτο εἰπεῖν, ἀλλὰ μὴ καὶ ὑπὲρ τούτου δίκην παρ' αὐτοῦ λαβεῖν, ὅτι ταῦθ' ὑμᾶς ἠνάγκασε γινῶναι· οὐ μέντοι καὶ τὸ τοὺς φυγάδας κατὰγειν, οὐδὲ τὸ τοὺς νόμους

παρεγγράφειν, οὐδὲ τὸ τὰς πολιτείας καὶ τὰς ἀτελείας πωλεῖν, οὐδὲ τὸ τὰ κοινὰ κλέπτειν, οὐδὲ τὸ τὰ τῶν συμμάχων ἁρπάζειν, οὐδὲ τὸ τὰς πόλεις κακουργεῖν, οὐδὲ τὸ τῆς πατρίδος τυραννεῖν
 3 ἐπιχειρεῖν ἐδώκατέ ποτε αὐτῷ. οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἄλλῳ τινί, καίτοι πολλὰ πολλοῖς ψηφισάμενοι, συνεχωρήσατε ὅσα ἐβούλοντο, ἀλλὰ καὶ δίκην αἰεὶ ποτε παρὰ τῶν τοιούτων, ὅσων γε καὶ ῥυθνήθητε, ἐλάβετε, ὥσπερ πον καὶ παρ' αὐτοῦ τούτου λήψεσθε, ἃν γε ἐμοὶ
 4 νῦν πεισθῇτε. καὶ γὰρ οὐδ' ἐπὶ τούτων μόνον τοιοῦτος γέγονεν ὁποῖον αὐτὸν ἴστε καὶ ἐωράκατε, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάντων ἀπλῶς ὅσα πώποτε πρὸς τὰ κοινὰ προσελθὼν πέπραχεν.

26 τὸν γὰρ δὴ ἴδιον αὐτοῦ βίον τὰς τε ἰδίας ἀσελγείας καὶ πλεονεξίας ἐκὼν παραλείψω, οὐχ ὅτι οὐχὶ πολλὰ καὶ δεινὰ καὶ ἐν ἐκείνοις εὖροι τις ἂν αὐτὸν πεποιηκότα, ἀλλ' ὅτι αἰδοῦμαι νῆ τὸν Ἡρακλέα ἀκριβῶς καθ' ἕκαστον, ἄλλως τε καὶ πρὸς οὐδὲν ἦττον
 2 εἰδόμενος ὑμᾶς, λέγειν ὅπως μὲν τὴν ὥραν τὴν ἐν παισὶν ὑμῖν διέθετο, ὅπως δὲ τὴν ἀκμὴν τὴν ἐφ' ἣβης ἀπεκέρυξε, τὰς ἐταιρήσεις αὐτοῦ τὰς λαθραίας, τὰς πορνείας τὰς ἐμφανεῖς, ὅσα ἐπαθεν ἕως ἐνεδέχετο, ὅσα ἔδρασεν ἀφ' οὗπερ ῥυθνήθη, τοὺς κόμους, τὰς
 3 μέθας, τὰλλα πάντα τὰ τούτοις ἐπόμενα. ἀδύνατον γὰρ ἔστιν ἄνθρωπον ἐν τε ἀσελγείᾳ καὶ ἐν ἀναίσχυντίᾳ τοσαύτη τραφέντα μὴ οὐ πάντα τὸν ἑαυτοῦ βίον μιᾶναι· ὅθεν περ καὶ ἐπὶ τὰ κοινὰ ἀπὸ τῶν ἰδίων καὶ τὴν κιναιδίαν καὶ τὴν πλεονεξίαν προήγαγεν. ταῦτα
 4 μὲν οὖν ἔασω, καὶ νῆ Δία καὶ τὴν ἐς Αἴγυπτον αὐτοῦ πρὸς Γαβρίνιον ἀποδημίαν, τὴν τε ἐς Γαλατίαν πρὸς Καίσαρα ἀπόδρασαν, ἵνα μὴ μέ τις φῇ πάντα ἀκριβολογεῖσθαι, αἰσχυρθεὶς ὑπὲρ ὑμῶν ὅτι τοιοῦτον αὐτὸν ὄντα εἰδότες καὶ δῆμαρχον καὶ ἵππαρχον καὶ μετὰ τοῦτο καὶ ὑπάτον ἀπεδείξατε· ἃ δὲ ἐπ' αὐτοῖς τούτοις ἐπαρήρῃσε καὶ ἐκακούργησε, μόνον νῦν ἔρω.

27 οὗτος τοίνυν δημαρχήσας πρῶτον μὲν ἀπάντων ἐκώλυσεν ὑμᾶς τὰ τότε περιστάντα πράγματα εὖ θέσθαι, βοῶν καὶ κεκραγῶς καὶ
 2 μόνος ἔξ ἀπάντων ἐναντιούμενος τῇ κοινῇ τῆς πόλεως εἰρήνῃ. ἔπειτα δέ, ἐπειδὴ ἀγανακτήσαντες ἐψηφίσασθε δι' αὐτὸν ἄπερ ἐψηφίσασθε, τοῦτο μὲν ἐκ τῆς πόλεως ἐξέδρα τὴν ἀρχὴν ἐγκαταλιπὼν, ᾧ μηδεμίαν ἐκ τῶν νόμων νόκτα ἀποδημῆσαι ἐξῆν, τοῦτο δὲ ἐς τὰ τοῦ Καίσαρος ὅπλα αὐτομολήσας ἐκεῖνόν τε ἐπὶ τὴν πατρίδα ἐπήγαγε καὶ ὑμᾶς ἐκ τε τῆς Ῥώμης καὶ ἐκ τῆς ἄλλης Ἰταλίας ὅλης ἐξήλασε, καὶ ἐνὶ λόγῳ πάντων τῶν κακῶν τῶν ἐμφυλίων τῶν μετὰ ταῦθ'
 3 ὑμῖν συμβάντων αἰτιώτατος ἐγένετο. εἰ γὰρ μὴ τότε τοῖς βουλή-

μασιν ὑμῶν ἀντεπεπράχει, οὐκ ἂν ποτε ὁ Καῖσαρ οὔτε σκῆψιν οὐδὲμίαν τῷ πολέμῳ ἐνθήκει, οὔτε εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἀπηναισχύντει, δύνάμιν γέ τινα ἀξιώχρεον παρὰ τὰ δόγματα ὑμῶν ἡθροίκει, ἀλλ' ἦτοι ἐκὼν ἐκ τῶν ὀπλῶν ἀπήλλακτο ἢ καὶ ἄκων ἐσεσωφρόνιστο. νῦν δὲ οὗτός ἐστιν ὁ καὶ ἐκείνῳ τὰς προφάσεις ἐνδοὺς καὶ τὸ τῆς ⁴ βουλῆς ἀξίωμα καταλύσας, τό τε θρόσος τῶν στρατιωτῶν ἐπαυξήσας· οὗτος ὁ τὸ σπέρμα τῶν κακῶν τῶν μετὰ ταῦτα ἐκφύντων ἐμβαλὼν, οὗτος ὁ κοινὸς ἀλιτήριος οὐχ ἡμῶν μόνον ἀλλὰ καὶ τῆς οἰκουμένης ὀλίγου πάσης γενόμενος, ὥς που καὶ τὸ δαιμόνιον ἐναργῶς ἐσήμηνεν. ὅτε γοῦν τοὺς θανμαστοὺς ἐκείνους νόμους ἐσέφερε, ⁵ βροντῶν πάντα καὶ ἀστραπῶν ἐπληρώθη. ὧν οὐδὲν ὁ μιὰρὸς οὗτος, καίπερ οἰωνιστὴς εἶναι λέγων, φροντίσας, μεγάλων κακῶν καὶ πολλῶν, ὥσπερ εἶπον, οὐ τὴν πόλιν μόνον ἀλλὰ καὶ τὴν οἰκουμένην ἐπλήρωσεν.

μετὰ ταῦτα τοίνυν τί μὲν δεῖ λέγειν ὥς ἐπ' ἐνιαυτὸν ὅλον ²⁸ ἱππύρχησεν, ὃ μήπω πρότερον ἐγεγόνει; τί δ' ὅτι καὶ τότε καθ' ὑμῶν τε ἐπαρώμεν καὶ ταῖς ἐκκλησίαις τὴν κραυπάλην ἐπ' αὐτοῦ τοῦ βήματος μεταξὺ δημηγορῶν ἐξήμει; τί δ' ὅτι καὶ πόρνοις καὶ ² πόρνας, καὶ γελοιοποιοῦς οὐχ ὅτι ἄνδρας ἀλλὰ καὶ γυναῖκας, μετὰ τῶν ῥαβδούχων δαφνηφορῶντων ἐπαγόμενος τὴν Ἰταλίαν περιῆει; τί δ' ὅτι τὴν τοῦ Πομπηίου οὐσίαν μόνος ἀνθρώπων ἀγοράσαι ³ ἐτόλμησε, μήτε τὸ ἑαυτοῦ ἀξίωμα μήτε τὴν ἐκείνου μνήμην αἰδεσθεῖς, ἀλλ' ἐφ' οἷς πάντες ἔτι καὶ τότε ἐθρονοῦμεν, ταῦτα μεθ' ἡδονῆς ἀρπάσας; καὶ γὰρ ἐπ' ἐκεῖνα καὶ ἐπ' ἄλλα πολλὰ ἐπεπῆδυσεν ὥς μηδεμίαν αὐτῶν τιμὴν ἀποδώσων. ἀλλὰ καὶ ταύτην μετὰ πάσης ⁴ ὕβρεως καὶ βίας ἐσεπράχθη· οὕτως αὐτοῦ καὶ ὁ Καῖσαρ κατέγνω· καὶ πάνθ' ὅσα περ ἐκτίσματο, παμπληθῆ τε γενόμενα καὶ ἐκ παντὸς τρόπου ἀργυρολογηθέντα, κατακεκύβενκε καὶ καταπεπόρνευκε καὶ καταβέβρωκε καὶ καταπέτωκεν ὥσπερ ἡ Χάρυβδις.

ταῦτα μὲν ἔασω· τὰς δὲ δὴ ὕβρεις ἃς τὸ κοινὸν ὕβρισε, καὶ ²⁹ τὰς σφαγὰς ἃς κατὰ πᾶσαν ὁμοίως τὴν πόλιν εἰργάσατο, πῶς ἂν τις σιωπήσειεν; ἢ οὐ μέμνησθε πῶς βαρὺς μὲν ὑμῖν καὶ αὐτῇ τῇ ὄψει, βαρύντατος δὲ τοῖς ἔργοις ἐγένετο; ὅς τις, ὃ γῆ καὶ θεοί, ² πρῶτον μὲν ἐτόλμησεν ἐνταῦθα, ἐντὸς τοῦ τείχους, ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἐν τῷ βουλευτηρίῳ καὶ ἐν τῷ Καπιτωλίῳ, τό τε ἔσθημα ἅμια τὸ περιπόρφυρον ἐνδύεσθαι καὶ ξίφος παραζώννυσθαι ῥαβδούχοις τε χρῆσθαι καὶ ὑπὸ στρατιωτῶν δορυφορεῖσθαι· ἔπειτα δυνηθεῖς ἂν ³ καὶ τοὺς τῶν ἄλλων θορόβους καταπαῦσαι, οὐ μόνον οὐκ ἐποίησε

^{3 2} οὔτε] οὗτος*
om* 28 1 2 μεθ'

³ τῶν πολέμων

⁴ τέ

⁵ ἀπήλλακτο

τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ὁμοιοῦντας ἡμᾶς ἐστασίασε, τῇ μὲν αὐτὸς τῇ δὲ καὶ δι' ἐτέρων. καὶ μέντοι καὶ αὐτοὺς ἐκείνους ἐν τῷ μέρει προσλαμβάνων, καὶ τότε μὲν συναιρούμενος ... αἰτιώτατος μὲν ἐγένετο

4 τοῦ παμπληθεῖς σφῶν σφαγῆναι, αἰτιώτατος δὲ τοῦ μὴ πάντα τὰ τοῦ Πόντου τῶν τε Πάρθων εὐθὺς τότε ἐπὶ τῇ κατὰ τοῦ Φαρνάκου νίκη χειρωθῆναι· πρὸς γὰρ τοι τὰ πραττόμενα ἔπ' αὐτοῦ δεῦρο διὰ ταχέων ὁ Καῖσαρ ἐπειχθεὶς οὐδὲν ἐκείνων, ὥς γε καὶ ἡδυνήθη, παντελῶς κατειργάσατο.

- 30 καὶ οὐδὲ ταῦτα μέντοι αὐτὸν ἐσωφρόνησεν, ἀλλ' ὑπατεύσας γυμνὸς ὃ πατέρες, γυμνὸς καὶ μεμνηρισμένος ἐς τε τὴν ἀγορὰν ἐσῆλθε, πρόφασιν τὰ *Λυκαῖα* ποιησάμενος, κἀνταῦθα πρὸς τὸ βῆμα μετὰ τῶν ῥαβδούχων προσῆλθε, καὶ ἐκεῖ κἀνωθεν ἐδημηγόρησεν.
- 2 ὅπερ, ἀφ' οὗ γέγονεν ἡ πόλις, οὐδένα ἄλλον οὐχ ὅτι ὑπάτον ἀλλ' οὐδὲ στρατηγὸν οὐδὲ δῆμαρχον οὐδ' ἀγορανόμον οὐδεῖς οἶδε πεποιηκότα. τὰ γὰρ *Λυκαῖα* ἦν, καὶ ἐπὶ τοῦ ἐταιρικοῦ τοῦ *Ίουλίου* ἐτέτακτο· ταῦτα γὰρ ὁ *Σέξτος* αὐτὸν ὁ *Κλώδιος* τῶν δισχιλίων
- 3 πλῆθρων τῶν ἐν τῇ *Λεοντίνων* γῇ δοθέντων ἐξεπαίδευσεν. ἀλλὰ καὶ ὑπάτερες ὃ χρηστὲ (ἐρῶ γὰρ ὡς πρὸς παρόντα σε), καὶ οὔτε ἔπρεπέ σοι οὔτε ἐξῆν τοιοῦτω ὄντι ἐν τῇ ἀγορᾷ πρὸς τῷ βήματι, πάντων ἡμῶν παρόντων, τοιαῦτ' εἰπεῖν, ἵν' ἅμα τε τὸ θανααστόν σου σῶμα καὶ εὔσαρξον καὶ βδελυρὸν θεωρῶμεν, καὶ τῆς μιαρᾶς σου φωνῆς τῆς μεμνηρισμένης τὰ δεινὰ ἐκεῖνα λεγούσης ἀκούωμεν.
- 4 τοῦτο γὰρ περὶ τοῦ στόματός σου μᾶλλον ἢ τι ἕτερον εἰπεῖν βούλομαι. τὰ μὲν γὰρ *Λυκαῖα* καὶ ἄλλως ἂν τῆς προσηκούσης θρησκείας ἔτυχε, σὺ δὲ πᾶσαν ὁμοῦ τὴν πόλιν κατήσχυνας, ἵνα μηδὲν
- 5 μηδέπω περὶ τῶν τότε λεχθέντων εἴπω· τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὅτι ἡ ὑπατεία δημοσία τοῦ δήμου παντός ἐστι, καὶ δεῖ τὸ ἀξίωμα αὐτῆς πανταχοῦ σῶζεσθαι καὶ μηδαμοῦ μήτε γυμνοῦσθαι μήθ' ὑβρίζεσθαι.
- 31 τάχα γ' ἂν οὗτος ἢ τὸν *Οράτιον* τὸν παλαιὸν ἐκεῖνον ἢ καὶ τὴν *Κλοιλίαν* τὴν ἀρχαίαν ἐμιμήσατο, ὧν ἡ μὲν τὴν ἐσθῆτα πᾶσαν ἐνδεδυνκῖα τὸν ποταμὸν διενήξατο, ὁ δὲ καὶ μετὰ τῶν ὀπλων ἐς τὸ ῥεῦμα ἑαυτὸν ἐνέβαλεν. ἄξιόν γε, οὐ γάρ; καὶ τούτου τινὰ εἰκόνα στήσαι, ἵν' ὁ μὲν καὶ ἐν τῷ *Τιβέριδι* ὠπλισμένος, ὁ δὲ καὶ ἐν τῇ
- 2 ἀγορᾷ γυμνὸς ὁρῶτο. καὶ γὰρ τοι διὰ ταῦτα ἐκεῖνοι μὲν ἡμᾶς καὶ ἔσωζον καὶ ἡλευθέρουν, οὗτος δὲ πᾶσαν μὲν τὴν ἡλευθερίαν ἡμῶν, ὅσον ἐπ' αὐτῷ ἦν, ἀφείλετο, πᾶσαν δὲ τὴν δημοκρατίαν κατέλυσεν, καὶ δεσπότην μὲν ἀντὶ ὑπάτου τύραννον δὲ ἀντὶ δικτάτορος ἡμῖν ἀντικατέστησεν. μέμνησθε γὰρ οἷα μὲν προσελθὼν πρὸς τὸ βῆμα

29 3 5 ...] σφίσι τότε δ' ἐγκατιούμενος?*

4 γε] τε

30 3 3 ἐν om

4 τοιαῦτα ποιεῖν?*

41 τοῦ ante παμπλ. om

4 3 θρ. οὐκ ἔτυχεν*

εἶπεν, οἷα δὲ ἀναβὰς ἐπ' αὐτὸ ἐπραξεν. καίτοι ὅστις ἐτόλμησε, 3
 Ῥωμαῖός τε ὢν καὶ ὑπατεύων, βασιλέα τινὰ Ῥωμαίων ἐν τε τῇ
 ἀγορᾷ τῇ Ῥωμαίᾳ καὶ πρὸς τῷ βήματι τῷ ἐλευθερίῳ, παντὸς μὲν
 τοῦ δήμου πάσης δὲ τῆς βουλῆς παρούσης ἀνείπειν, καὶ τό τε διά-
 δημα εὐθὺς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπιθεῖναι, καὶ προσκαταψεύ- 4
 σασθαι πάντων ἡμῶν ἀκούοντων ὅτι αὐτοὶ ταῦτα αὐτῷ καὶ εἰπεῖν
 καὶ προῦσαι ἐπεσκήψαμεν, τί μὲν οὐκ ἂν τῶν δεινοτάτων τολμήσειε,
 τίνος δ' ἂν τῶν χαλεπωτάτων ἀπόσχοιτο; ἡμεῖς ὦ Ἀντώνιε, ἡμεῖς 32
 σοι ταῦτ' ἐνετείλαμεθα, οἱ τοὺς Ταρκύνιους ἐξελάσαντες, οἱ τὸν
 Βροῦτον ἀγαπήσαντες, οἱ τὸν Καπιτωλῖνον κατακρημνίσαντες, οἱ
 τὸν Σπούριον ἀποκτείναντες; ἡμεῖς βασιλέα τινὰ ἀσπάσασθαι σε 2
 προσετέξαμεν, οἱ καὶ αὐτὴν τὴν ἐπωνυμίαν αὐτοῦ, καὶ προσέτι καὶ
 τὴν τοῦ δικτάτορος δι' ἐκείνην, ἐπύρατον ποιησάμενοι; ἡμεῖς τύραν-
 νὸν τινὰ ἀποδείξαι σοι ἐκελεύσαμεν, οἱ τὸν Πύρρον ἐκ τῆς Ἰταλίας
 ἐκβαλόντες, οἱ τὸν Ἀντίοχον ὑπὲρ τὸν Ταῦρον ἀπελάσαντες, οἱ καὶ
 Μακεδονίαν τυραννομένην παύσαντες; οὐ μὰ τὰς ῥάβδους τὰς 3
 Ῥαλερίου καὶ τὸν νόμον τὸν Πορκίου, οὐ μὰ τὸ σκέλος τὸ Ὀρατίου
 καὶ τὴν χεῖρα τὴν Μονκίου, οὐ μὰ τὸ δόρυ τὸ Δεκίου καὶ τὸ ξίφος
 τὸ Βρούτου. σὺ δὲ ὦ παγκράτιστε καὶ ἐδέου καὶ ἰκέτενες ἵνα δυν- 4
 λέωσῃς, ὡς Ποστούμιος ὅπως Σαννίταις ἐκδοθῇ, ὡς Ῥήγουλος ὅπως
 Καρχηδονίοις ἀποδοθῇ, ὡς Κούρτιος ἦν' ἐς τὸ χάσμα ἐμπέσῃ. καὶ
 ποῦ τοῦτο γεγραμμένον εἶδες; οὐπερ καὶ τὸ τοὺς Κοῦντας ἐλευθέ-
 ρους μετὰ τὴν τοῦ Βρούτου ἀρχὴν γενέσθαι, ὢν ἡμεῖς ἐκείνον μετὰ
 τὸν τοῦ Καίσαρος θάνατον ὄρξαι ἐψηφισάμεθα.

εἰτ' ἐν τοσοῦτοις καὶ τηλικούτοις πράγμασι τὴν ἀλιτρωδὴ 33
 γνώμην αὐτοῦ πεφωραζότες οὐ τιμωρήσεσθε αὐτόν, ἀλλ' ἀναμένετε
 καὶ τῷ ἔργῳ μαθεῖν τί ἂν δράσειεν ὑμᾶς ὠπλισμένους ὁ τοιαῦτα
 γυνὸς εἰργασμένος; ἢ οἴεσθε ὅτι οὐκ ἐπιθυμεῖ τῆς τυραννίδος, 2
 ὅτι οὐκ εὐχεταί ποτε αὐτῆς τυχεῖν, ἀλλ' ἐκβαλεῖ ποτὲ ἐκ τῆς δια-
 νοίας τὴν ἔφειν ταύτην, ἣν ὑπαῖς ἐς τὸν νοῦν ἐγκατέθετο, καὶ
 καταβαλεῖ ποτὲ τὴν ἐλπίδα τῆς μοναρχίας, ὑπὲρ ἧς τοιαῦτα καὶ
 εἰπὼν καὶ ποιήσας ἀτιμώρητος ἐγένετο; καὶ τίς ἀνθρώπων ἂ ἄλλω 3
 τῷ συμπαῤῥαι, τῆς φωνῆς τῆς αὐτοῦ μόνῃς κυριεύων, ἐπιχειρήσειε,
 ταῦτ' οὐκ ἂν αὐτὸς ἐαυτῷ δυνήθεις κατεργάσαιτο; τίς δ' ἂν ἕτερον
 τύραννον καὶ ἐπὶ τὴν πατρίδα καὶ ἐφ' ἐαυτὸν ἅμα ἀποδείξαι τολ-
 μήσας οὐκ ἂν αὐτὸς μοναρχῆσαι ἐθελήσειεν; ὥστε εἰ καὶ τότε αὐτοῦ 34
 ἐφείσασθε, ἀλλὰ νῦν γε καὶ δι' ἐκεῖνα αὐτὸν μισήσατε· μηδ' ἐθε-
 λήσητε μαθεῖν τί κατορθώσας ὅσα βούλεται δράσει, ἀλλ' ἐκ τῶν

32 1 2 ἐκδοθῆς — ἀποδοθῆς — ἐμπέσης.

4 ὥσπερ*

33 1 2 ἀνα-

μενεῖτε?*

3 1 ἂ om

34 1 3 οἷα β. δράσειν

- ἤδη προτετολμημένων αὐτῷ τὸ μηδὲν εἶ τι παθεῖν δεινὸν προνοήσατε.
 2 καὶ γὰρ τοι τί καὶ φήσειεν ἂν τις; ὁρθῶς τότε τὸν Καίσαρα ποιῆ-
 σαι μὴ προσδεξάμενον μήτε τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως μήτε τὸ διά-
 3 ῥημα; οὐκοῦν οὗτος κυκῶς ταῦτα αὐτῷ προύτεινεν ἢ μηδὲ ἐκείνον
 ἰδὼν ἠνέσχετο; οὐκοῦν εἴπερ ἐκείνος εἰκότως ἐπὶ τούτοις τέθνηκε,
 4 πῶς οὐ καὶ οὗτος, ὁμολογῶν τρόπον τινὰ τυραννῆσαι ἐπιθυμεῖν,
 δικαιοτάτός ἐστιν ἀπολέσθαι; ὅτι γὰρ ταῦθ' οὕτως ἔχει, δῆλον μὲν
 ἐστι καὶ ἐκ τούτων ὧν προείρηκα, φανερώτατα δὲ ἐξ αὐτῶν ὧν
 μετὰ ταῦτ' ἔπραξεν ἐλέγχεται. τίνος μὲν γὰρ ἄλλου ἔνεκα, ἔξδὸν
 αὐτῷ τὴν ἡσυχίαν ἀσφαλῶς ἄγειν, ταράττειν τὰ πράγματα καὶ
 5 πολυπραγμονεῖν ἐπιχειρήσκειν; τίνος δέ, παρὸν αὐτῷ ἀκινδύνως οἴκοι
 μένειν, στρατεύεσθαι καὶ πολεμεῖν ἐπαρήρηται; διὰ τί, πολλῶν μηδὲ
 ἐς τὰς ἐπιβαλοῦσας αὐτοῖς ἀρχὰς βουληθέντων ἐξελθεῖν, οὗτος οὐχ
 6 ὅτι τῆς Γαλιτίας οὐδὲν αὐτῷ προσηκούσης ἀντιποιεῖται, ἀλλὰ καὶ
 ἀκουσαν αὐτὴν βιάζεται; διὰ τί, τοῦ Βρούτου τοῦ Δεκίμου καὶ
 ἑαυτὸν καὶ τοὺς στρατιώτας καὶ τὰς πόλεις ἡμῖν παραδιδόντος,
 οὗτος οὐχ ὅπως οὐκ ἐμιμήσατο αὐτόν, ἀλλὰ καὶ πολιορκεῖ κατα-
 κλείσας; οὐκ ἔστιν ὅπως οὐκ ἐπ' ἄλλο τι καὶ ἐφ' ἡμᾶς κάκεῖνα καὶ
 τὰλλα πάντα παρασκευάζεται.
 35 ταῦτ' οὖν ὁρῶντες μέλλομεν καὶ μαλακιζόμεθα, καὶ τηλικούτων
 ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς τύραννον ἀσχοῦμεν; καὶ πῶς οὐκ αἰσχρὸν τοὺς
 μὲν προγόνους ἡμῶν ἐν δουλείᾳ τραφέντας ἐπιθυμῆσαι ἐλευθερίας,
 2 ἡμᾶς δ' ἐν αὐτονομίᾳ πολιτευθέντας ἐθελοδοουλήσαι, καὶ τῆς μὲν
 μοναρχίας τῆς τοῦ Καίσαρος ἡδέως, καίπερ πολλὰ ὑπ' αὐτοῦ καὶ
 ἀγαθὰ προπαθόντας, ἀπαλλαγῆναι, τοῦτον δὲ δεσπότην αὐθαίρετον
 ἀνθελέσθαι, ὃς τοσοῦτον ἐκείνου χείρων ἐστὶν ὅσον ὁ μὲν ἐν τοῖς
 3 πολέμοις κρατήσας πολλῶν ἐφείσατο, οὗτος δέ, πρὶν καὶ δυνηθῆναι
 τι, τριακοσίους στρατιώτας, καὶ ἐν αὐτοῖς καὶ ἑκατοντάρχους τινάς,
 μηδὲν ἀδικήσαντας, οἴκοι παρ' ἑαυτῷ, παρουσίας τῆς γυναικὸς καὶ
 βλεπούσης ἐφόνευσεν, ὥστε καὶ τοῦ αἵματος αὐτὴν ἀναπλῆσαι.
 4 καίτοι τὸν οὕτως ὠμῶς ἐκείνοις, ὅτε καὶ θεραπεύειν αὐτοὺς ὤφειλε,
 χρησάμενον τί οὐκ οἴεσθε τῶν δεινοτάτων πάντας ἡμᾶς, ἂν καὶ
 νικήσῃ, ποιήσιν; καὶ τὸν ἀσελγῶς οὕτω μέχρι νῦν βεβιωκότα πῶς
 οὐκ ἐπὶ πᾶν ὕβρεως, ἂν καὶ τὴν ἐκ τῶν ὀπλῶν ἔξουσίαν προσλάβῃ,
 36 χωρήσῃ νομίζετε;
- μη' τοίνυν ἀναμείνῃτε παθόντες τι τοιοῦτο μεταγνώναι, ἀλλὰ
 πρὶν παθεῖν φυλάξασθε· σφέλιον γάρ, ἔξδὸν προκαταλαβεῖν τὰ

δεινά, εἴτα περιδόντας αὐτὰ γενόμενα μετανοῆσαι. μηδ' ἐθέλη-
 σθε, προέμενοι τὰ παρόντα, Κασσίον τινὸς αὐθις ἄλλον καὶ Βρου-
 τίων τινῶν ἄλλων δεηθῆναι· γελοῖον γάρ, ἔξδον αὐτοὺς ἑαυτοῖς τὰ
 κατὰ καιρὸν βοηθῆσαι, ζητεῖν μετὰ ταῦτα τοὺς ἐλευθεροῦντας
 ἡμᾶς. οὐς ἴσως οὐδ' ἐφρόσομεν, ἄλλως τε καὶ οὕτω τοῖς παροῦσι 2
 χρησώμεθα. τίς γὰρ ἂν ἰδίᾳ ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας κινδυνεύσαι
 ἐθέλησειεν, ὁρῶν ἡμᾶς δημοσίᾳ πρὸς τὴν δουλείαν ἐτοίμως ἔχοντας;
 καὶ μὴν ὅτι γε οὐ στήσεται ποτε ταῦτα ποιῶν, ἀλλ' ἐν τοῖς πόρρω
 καὶ ἐλάττωσιν ἐφ' ἡμᾶς αὐξάνεται, παντὶ δῆλον ἐστίν. οὐ γὰρ που 3
 δι' ἄλλο τι Δεκιμῷ πολεμεῖ καὶ Μούτιναν πολιορκεῖ ἢ ἵνα νικήσας
 αὐτοὺς καὶ λαβὼν ἐφ' ἡμᾶς συσκευάσεται· οὔτε γὰρ ἡδέικηται τι
 ὑπ' αὐτῶν ὥστ' ἀμύνασθαι δοκεῖν, οὔτ' αὖ τῶν ἀγαθῶν τῶν μὲν
 παρ' ἐκείνοις ἐπιθυμεῖ, καὶ διὰ τοῦτο καὶ πόρους καὶ κινδύνους
 ὑπομένει, τῶν δ' ἡμετέρων, οἳ καὶ ἐκεῖνα καὶ ἄλλα πολλὰ κεκτή-
 μεθα, ἐθελοντὴς ἀφρίζεται. τοῦτ' οὖν ἀναμενοῦμεν, ἵνα καὶ ταῦτα 4
 καὶ ἄλλ' ἅπαντα προσλαβὼν δυσπολέμητος γένηται; καὶ πιστεύσομεν
 ἑξαπατῶντι αὐτῷ καὶ λέγοντι οὐ πολεμεῖν τῇ πόλει; καὶ τίς οὕτως 37
 εὐήθης ἐστίν ὥστε τοῖς ὅημασι μᾶλλον ἢ τοῖς ἔργοις τὸν πολε-
 μοῦντα ἡμῖν ἢ μὴ σκοπεῖν; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐ νῦν πρῶτον, ὅτε ἐκ
 τῆς πόλεως ἐκδέδρακε καὶ ἐπὶ τοὺς συμμάχους ἐστράτευκε καὶ
 Βρούτιω προσβάλλει καὶ τὰς πόλεις πολιορκεῖ, κακόνουν αὐτὸν ἡμῖν 2
 εἶναι φημί, ἀλλὰ καὶ ἔξ ὧν πρότερόν ποτε, οὐχ ὅτι τελευτήσαντος
 τοῦ Καίσαρος ἀλλὰ καὶ ζῶντος ἔτι, καὶ κακῶς καὶ ἀσελγῶς ἐπραῖε,
 καὶ ἐχθρὸν καὶ ἐπιδουλοῦν καὶ τῆς πολιτείας καὶ τῆς ἐλευθερίας
 ἡμῶν γεγονέναι διορίζομαι· τίς γὰρ ἂν τὴν πατρίδα φιλῶν ἢ τίς 3
 τυραννίδα μισῶν ἐν γέ τι τούτων ἐποίησεν ἢ πολλὰ καὶ παντοδαπὰ
 οὗτος δέδρακεν; πολέμιος μὲν δὴ πάσαι καὶ πανταχόθεν ὧν ἡμῖν
 ἐλέγχεται, ἔχει δὲ οὕτως. ἂν μὲν ἤδη καὶ τὴν ταχίστην ἀμυνώμεθα
 αὐτόν, πάντα καὶ τὰ προεμμένα ἀναληψόμεθα· ἂν δ' ἀμελήσαντες 4
 τοῦτο ποιεῖν περιμένωμεν ἕως ἂν ἡμῖν αὐτὸς ἐκεῖνος ἐπιβουλεύειν
 δημολογήσῃ, πάντων ἀμαρτησόμεθα. τοῦτο μὲν γὰρ οὐδ' ἂν πρὸς
 αὐτὴν τὴν πόλιν προσελαύνη ποιήσῃ, ὥσπερ οὐδ' ὁ Μάριος οὐδ'
 ὁ Κίννας οὐδ' ὁ Σύλλας· ἂν δὲ ἐν τῷ κράτει τῶν πραγμάτων γέ- 5
 νηται, οὐκ ἔστιν ὅ τι οὐ δράσει τῶν αὐτῶν ἐκείνοις, ἢ καὶ χале-
 πώτερον. ἄλλα τε γὰρ λέγειν οἱ πράξαι γλιχόμενοι καὶ ἄλλα ποιεῖν
 οἱ κατορθώσαντες εἰώθασιν· πρὸς μὲν γὰρ τὸ κρατῆσαι τούτου
 πάντα πλάττονται, τυχόντες δὲ αὐτοῦ οὐδενὸς ὧν ἐπιθυμοῦσιν ἀπέ- 6
 χονται. καὶ προσέτι καὶ τὰ τετολημμένα τισὶν οἱ ἐπιγυγνόμενοι

36 3 4 τῶν μὲν ἀγαθῶν τῶν π.*

37 5 3 πράξαι τι γλ. 2.*

νικῶν ἀεὶ ἐθέλονται, τὸ μὲν ὅμοιον ὡς καὶ σμικρὸν ἐκ τοῦ προπε-
 πρῶχθαι νομίζοντες, τὸ δὲ ἄτοπον ὡς καὶ μόνων σφῶν ἄξιον ἐκ
 τοῦ παραδόξου προαιρούμενοι.

- 38 ταῦτ' οὖν ὁρῶντες ὃ πατέρες μηκέτι μέλλωμεν, μηδ' ὑπὸ τῆς
 ἐν τῷ παρόντι ῥαστώνης δελεαζώμεθα, ἀλλὰ τῆς πρὸς τὸ μέλλον
 2 ἀσφαλείας προοιδιώμεθα. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν Καίσαρα μὲν, ἄρτι
 τε ἐκ παιδῶν προεληλυθότα καὶ οὐ πολλὸς ἔξ ὃν χρόνος ἐς τοὺς
 ἐρήβους ἐγγεγραμμένον, τοσαύτην τοῦ κοινοῦ πρόνοιαν ποιῆσθαι
 ὥστε καὶ τὰ χοήματα ὑπὲρ τῆς σωτηρίας αὐτοῦ ἀναλίσκειν καὶ
 στρατιώτας ἀθροίζειν, ἡμᾶς δὲ μήτ' αὐτούς τι τῶν δεόντων προᾶναι
 μήτε ἐκείνῳ συνάρασθαι προελέσθαι, καίπερ πείραν ἔργῳ τῆς εὐ-
 3 νοίας αὐτοῦ εἰληφότες. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὡς εἰ μὴ μετὰ τῶν ἐκ
 τῆς Καμπανίας στρατιωτῶν ἐνταῦθ' ἀφῆκτο, πάντως ἂν Ἀντώνιος
 ἐκ τοῦ Βρεντεσίου ἐδύς, ὥσπερ εἶχεν, ἐς τὴν πόλιν ἡμῶν μετὰ
 4 πάντων τῶν στρατευμάτων ὥσπερ τις χειμάρρους ἐσεπεπτώκει· καὶ
 μὴν καὶ ἐκεῖνο δεινόν, τοὺς μὲν πάλαι ἐστρατευμένους ἐκουσίους
 ἑαυτοὺς ἡμῖν πρὸς τὰ παρόντα πρόγναι ἐπιδεδωκέναι, μήτε τὴν
 ἡλικίαν μήτε τὰ τραύματα, ἃ πρότερόν ποτε πολεμοῦντες ὑπὲρ ἡμῶν
 ἔλαβον, ὑπολογισαμένους, ἡμᾶς δὲ μηδὲ ἐπικυρῶσαι τὸν πόλεμον
 5 ἐθελῆσαι τὸν ὑπ' αὐτῶν ἐκείνων προκχειροτονημένον, ἀλλὰ τοσούτῳ
 χείρους καὶ τῶν κινδυνερόντων αὐτῶν γίνεσθαι ὥστε ἐπαινεῖν μὲν
 τοὺς στρατιώτας τοὺς τὴν τε μιαρίαν τοῦ Ἀντωνίου κατιδόντας
 καὶ ἐκείνον μὲν καὶ ὑπατεύοντος ἀποστάντας, τῷ δὲ δὴ Καίσαρι,
 τοῦτ' ἔστιν ἡμῖν δι' αὐτοῦ, προσθεμένους, ἃ δ' ὀρθῶς αὐτοὺς πε-
 6 ποιῆναι φαιμέν, ταῦτ' ὀκνῆσαι ψηφίσασθαι. καὶ μέντοι καὶ τῷ
 Βρούτῳ χάριν ἴσμεν ὅτι μήτε τὸ καὶ ἀρχὰς ἐσεδέξατο τὸν Ἀντώ-
 νιον ἐς τὴν Γαλατίαν καὶ νῦν ἐπιστρατεύσαντα ἀπωθεῖται. τί ποτ'
 οὖν οὐχὶ καὶ αὐτοὶ τὰ αὐτὰ ποιοῦμεν; τί δὲ τοὺς ἄλλους οὕς ὀρθῶς
 39 φρονοῦντας ἐπαινοῦμεν, οὐ μιμούμεθα; καίτοι δυοῖν ἡμᾶς ἀνάγκη
 θάτερον, ἢ τοῦτον πᾶντας, τὸν Καίσαρα λέγω, τὸν Βρούτον, τοὺς
 πάλαι στρατιώτας, τὰ στρατόπεδα, κακῶς τε βεβουλεύσθαι γάναι
 καὶ τιμωρίαν δεῖν ἐποσχέιν ὅτι μήθ' ἡμῶν μήτε τοῦ δήμου ψηφι-
 σιμένων ἐτόλμησαν, οἱ μὲν τὸν ὑπατὸν σφῶν καταλαπόντες οἱ δὲ
 2 ἐπ' αὐτὸν ἀθροισθέντες, προσπολεμῆσαι αὐτῷ· ἢ τὸν Ἀντώνιον
 πάλαι τε ὑφ' ἡμῶν τοῖς ἔργοις αὐτοῖς πολέμιον ὁμολογεῖν εἶναι
 κεκρίσθαι, καὶ χοῖραι καὶ κοινῇ γνώμῃ πρὸς πάντων ἡμῶν κολα-
 σθῆναι. καὶ μὴν ὅτι τοῦτο οὐ μόνον δικαιοτέρον ἀλλὰ καὶ λυσίτε-

6 4 ἀτιμίζοντες? *

38 3 2 ἄν om *

6 1 γὰρ *

4 δὲ

οὐ τοὺς

39 1 3 στρατόπεδα ἄν γ.

2 2 τε καὶ ὑφ' ἡμῶν

λέστερον ἡμῖν ἐστίν, οὐδεὶς ἄγνοεῖ. ὁ μὲν γε οὐτ' αὐτὸς χρῆσασθαι 3
 πράγμασιν ἐπίσταται (πῶς γὰρ ἢ πόθεν ἄνθρωπος ἐν μέθαις καὶ
 κύβοις ζῶν;) οὔτε τῶν συνόντων οὐδένα οἶον ἄξιον εἶναι λόγου ἔχει·
 τοὺς γὰρ τοὶ ὁμοίους ἑαυτῷ μόνους καὶ ἀγαπᾷ καὶ κοινωνοὺς ἀπάν-
 των καὶ ὀητῶν καὶ ἀπορητῶν ποιεῖται. καὶ μέντοι καὶ δειλότατος 4
 ἐν τοῖς μεγίστοις τῶν κινδύνων καὶ ἀπιστότατος καὶ πρὸς τοὺς
 πάντῃ φίλους ἐστίν· ὧν οὐδέτερον στρατηγία καὶ πολέμῳ προσήκει.
 τίς μὲν γὰρ οὐκ οἶδεν ὅτι αὐτὸς ἡμῖν πάντα τὰ ἐμφύλια κακὰ 40
 παρασκευάσας ἔπειτ' ἐπ' ἐλάχιστον τῶν κινδύνων μετέσχεν, ἐπὶ πολλῷ
 μὲν ἐν τῇ Βρεντεσίῳ καταμεινάς ὑπὸ δειλίας, ὥστ' ὀλίγον τὸν Καί-
 σαρα μονοθέντα δι' αὐτὸν πταῖσαι, πάντας δὲ τοὺς μετὰ ταῦτα
 πολέμους, τὸν πρὸς Αἰγυπτίους, τὸν πρὸς Φαρνάκην, τὸν ἐν Ἀφρικῇ,
 τὸν ἐν Ἰβηρίᾳ ἐκτάς. τίς δ' οὐκ οἶδεν ὅτι τὸν τε Κλώδιον προσ- 2
 ποιησάμενος καὶ τῇ δημορχίᾳ αὐτοῦ πρὸς πάντα τὰ δεινότατα
 ἀπορησάμενος καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοχειρία, εἴγε ἐγὼ τὴν ὑπόσχεσιν
 αὐτοῦ ταύτην ἐδεδέχημην· καὶ τῷ Καίσαρι τοῦτο μὲν ταμιεύων 3
 στρατηγούντι ἐν Ἰβηρίᾳ συνεξετασθεὶς, τοῦτο δὲ ἐν τῇ δημορχίᾳ
 παρὰ τὴν ἀπάντων ἡμῶν γνώμην προσθέμενος, καὶ μετὰ τοῦτο καὶ
 χρήματα παρ' αὐτοῦ ἀμύθητα καὶ τιμὰς ὑπερόγκους λαβὼν, ἐπε-
 χειρήσεν αὐτὸν ἐς τε μοναρχίας ἐπιθυμίαν καὶ ἐπὶ τούτῳ καὶ ἐς
 διαβολὴν ἐμβαλεῖν, ὅψ' ὦνπερ καὶ τὰ μάλιστα ἀπέθανεν.

καίτοι εἶπέ ποτε ὅτι ἐγὼ τοὺς σφαγέας ἐπ' αὐτὸν παρεσκευάσα· 41
 οὕτω γὰρ ἀνόητός ἐστιν ὥστε μὴ καταπνεύδεσθαι τολμᾶν τηλικού-
 τους ἐπαίνους. ἐγὼ δὲ αὐτόχειρα μὲν αὐτὸν οὐ λέγω γεγονέναι τοῦ
 Καίσαρος, οὐχ ὅτι οὐκ ἠθέλησεν, ἀλλ' ὅτι καὶ τοῦτο κατέδειξεν·
 τοῖς μέντοι πράγμασιν αὐτοῖς φημί ἐκείνον ὑπ' αὐτοῦ ἀπολωλέναι.
 ὁ γὰρ τὴν αἰτίαν αὐτῷ τοῦ δικαίως ἐπιβεβουλεύεσθαι δοκεῖν παρα- 2
 σχῶν οὗτός ἐστιν ὁ βασιλέα αὐτὸν προσαγορεύσας, ὃ τὸ διάδημα
 αὐτῷ δούς, ὃ καὶ τοῖς φιλοῦσιν αὐτὸν πρότερον διαβαλίων. ἢ ἐγὼ
 μὲν χαίρω τῷ θανάτῳ τοῦ Καίσαρος ὃ μὴδὲν ἔξω τῆς ἐλευθερίας
 ὑπ' αὐτοῦ ἀπολαύσας, Ἀντώνιος δὲ ἄχθεται ὃ πᾶσαν μὲν τὴν ἐκεῖ- 3
 ρον οὐσίαν διασπάσας, πάμπολλα δὲ ἐπὶ τῇ τῶν γραμμῶν αὐτοῦ
 προφάσει κακορρήσας, καὶ τέλος πρὸς τὴν διαδοχὴν τῆς δυναστείας
 αὐτοῦ ἐπειγόμενος;

ἀλλ' ἐκέῖσε ἐπάνειμι, ὅτι οὐτ' αὐτὸς ἀξιοστρατήγητόν τι ἢ 42
 ἀξιόνηκτον ἔχει, οὔτε στρατεύματα πολλὰ ἢ ἀξιόμαχα κέκτηται. οἱ
 μὲν γὰρ πλείστοι οἱ τε ἄριστοι τῶν στρατιωτῶν ἐγκαταλελειόπασιν
 αὐτόν, καὶ καὶ Δία καὶ τῶν ἐλεφάντων ἐστέρεται· οἱ δὲ δὴ λοιποὶ

ὀβριζέειν καὶ ἀρπάζειν τὰ τῶν συμμάχων μᾶλλον ἢ πολεμεῖν μεμε-
 2 λειψάσιν. τεκμήριον δὲ τοῦ μὲν τρόπον τῆς προαιρέσεως αὐτῶν,
 ὅτι καὶ νῦν ἔτι αὐτῷ συστρατεύονται, τῆς δὲ ἀνανδρίας, ὅτι τὴν
 Μούτιαν τοσοῦτον ἤδη χρόνον πολιορκοῦντες οὐχ ἤρῃκασιν. καὶ
 τὰ μὲν τοῦ Ἀντωνίου τῶν τε συνόντων αὐτῷ τοιαῦτα ὄντα εὗρίσκε-
 3 ται· τὰ δὲ δὴ Καίσαρος τοῦ τε Βρούτου καὶ τῶν συνεξεταζομένων
 σφίσι δόσμιμα μὲν καὶ καθ' ἑαυτὰ ἐστίν (ἀμέλει Καίσαρ μὲν καὶ
 τῶν στρατιωτῶν αὐτοῦ συγγενὲς ἐσφετέρισται, Βρούτος δὲ ἐκ τῆς
 4 Γαλατίας αὐτὸν ἐξείργει), ἂν δὲ δὴ καὶ ἡμεῖς ἐπικυροῦσῃτε αὐτοῖς,
 πρῶτον μὲν ληαιρέσωντές σφας ἐφ' οἷς ἰδιογνωμονήσαντες ἐποίησαν,
 ἔπειτα δὲ τὰ πραχθέντα ὑπ' αὐτῶν βεβαιώσαντες, πρὸς τε τὸ μέλ-
 λον ἐξουσίαν ἔννομον αὐτοῖς δόντες, ἔπειτα τοὺς ὑπάτους ἀμφοτέ-
 5 ρους ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐκπέμψαντες, οὐκ ἔστιν ὅπως βοηθήσωσι
 τινες αὐτῷ τῶν νῦν συνόντων. οὐ μὴν οὐδ' ἂν τὰ μάλιστα συμ-
 μείνωσιν, ἀντισχεῖν γε πρὸς πάντας ἅμα τοὺς ἄλλους δυνήσεται,
 ἀλλ' ἤτοι ἐκὼν, ἐπειδὴν πρῶτον πύθεται ταῦθ' ἡμᾶς ἐψηφισμένους,
 τὰ τε ὅπλα καταθήσεται καὶ ἐφ' ἑμῖν ἑαυτὸν ποιήσεται, ἢ καὶ
 ἄκων ἐκ μιᾶς μάχης ἀλώσεται.
 6 ἔγωγ μὲν δὴ ταῦθ' ἑμῖν παραιῶ, καὶ εἴγε ὑπατεύων ἔτηχον,
 πάντας ἂν καὶ ἐποίησα, καθάπερ καὶ πρότερον, ὅτε καὶ τὸν Κα-
 τιλίναν καὶ τὸν Λέντουλον, αὐτῷ τούτῳ προσήκοντα, ἐπιβουλεύ-
 43 σοντας ἑμῖν ἡμυνάμην. εἰ δέ τις ἑμῶν ταῦτα μὲν ὀρθῶς ἡγείται
 λέγεσθαι, πρέσβεις δὲ πρότερον ἡμᾶς πρὸς αὐτὸν ἀποστείλαι δεῖν
 οἴεται, καὶ ἔπειτα μαθόντας τὴν γνώμην αὐτοῦ, ἂν μὲν ἐκὼν ἀπαλ-
 λάττηται τῶν ὀπλῶν καὶ ἑμῖν αὐτὸν ἐπιτρέψῃ, τὴν ἡσυχίαν ἄγειν,
 2 ἂν δὲ ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἐπιμένῃ, τότε καὶ τὸν πόλεμον αὐτῷ ψηφι-
 σθῆναι (ταῦτα γὰρ πυνθάνομαι τινος παραινεῖσαι ἑμῖν ἐθέλειν),
 λόγῳ μὲν εὐπρεπέστατον, τῷ δὲ ἔργῳ καὶ αἰσχροῦ καὶ ἐπικίνδυνον
 τῇ πόλει πρᾶγμα ποιῶν. πῶς μὲν γὰρ οὐκ αἰσχροῦ κήρυξιν ἡμῶς
 3 καὶ πρεσβείαις πρὸς τοὺς πολίτας χρῆσθαι; τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοφύ-
 λοις καὶ ἐπικηρυκεύεσθαι καὶ διαπρεσβεύεσθαι δεῖ πρότερον καὶ
 ἀναγκαῖον ἐστίν, τοῖς δὲ δὴ πολίταις τοῖς ἀδικοῦσί τι παραχοῆμα
 τὴν τιμωρίαν ἐπάγειν, ἂν μὲν ὑπὸ ταῖς ψήφοις αὐτοὺς λάβητε,
 4 δικάζοντας, ἂν δ' ἐν τοῖς ὅπλοις, πολεμοῦντας. δοῦλοι γὰρ εἰσι
 πάντες οἱ τοιοῦτοι καὶ ἑμῶν καὶ τοῦ δήμου καὶ τῶν νόμων, ἅντ'
 ἐθέλωσιν ἄντε καὶ μή· καὶ οὔτε θρόνεται αὐτοὺς οὔτε ἐξ ἴσου τοῖς
 ἐλευθερωτάτοις ἄγειν προσήκον ἐστίν, ἀλλ' ὥσπερ τοὺς οἰκέτας τοὺς
 ἀποδιδράσκοντας καὶ μετιέναι καὶ κολάζειν ἐκ τοῦ ὑπερφρονος.

42 s 2 δυνήσονται

43 2 3 εὐπρεπεστάτω

4 1 ἐν om*

4 ἐλευθέρους?

πῶς δὲ οὐ δεινὸν ἐκείνον μὲν μὴ μελλῆσαι ὑμᾶς ἀδικεῖν, ὑμᾶς δὲ 44
 δὴ μέλλειν ἀμύνασθαι; καὶ ἐκείνον μὲν ἐκ πολλοῦ τὰ ὄπλα ἐν χει-
 ρὶν ἔχοντα πάντα τὰ τοῦ πολέμου πράττειν, ὑμᾶς δ' ἐν ψηφίσμασι
 καὶ πρεσβείαις τοὺς χρόνους κατατρίβειν, καὶ ὃν ἐκ τῶν ἔργων
 ἀδικοῦντα πάσαι πεφωρόκαμεν, τοῦτον συλλαβαῖς καὶ ῥήμασι μύ-
 ροις μεταχειρίζεσθαι; τί προσδοκῶντας; ἢ ὅτι ὑπακούσει ποτὲ ὑμῖν 2
 καὶ αἰδεσθήσεται ποτε ὑμᾶς; καὶ πῶς, ὅς γε ἐς τοῦτ' ἤδη προκε-
 χώρηκεν ὥστε μηδ' ἂν βούληται δύνασθαι δημοκρατικῶς ὑμῖν συμ-
 πολιτεῦσαι. εἰ μὲν γὰρ ἴσως καὶ κοινῶς ζῆν ἐβούλετο, οὐδ' ἂν
 ἀπ' ἀρχῆς τοιοῦτοις πράγμασιν ἐπεχείρησεν· εἰ τε καὶ ὑπ' ἀνοίαις
 ἢ καὶ προπετείας τοῦτ' ἐποίησε, πάντως ἂν ἐκὼν εὐθὺς αὐτῶν
 ἀπηλλάγη. νῦν δ' ἄπαξ καὶ ἐκ τῶν νόμων καὶ ἐκ τῆς πολιτείας 3
 ἐκβάς, καὶ τινα καὶ δύναμιν ἐκ τούτου καὶ ἔξουσίαν προσλαβὼν,
 οὐκ ἔστιν ὅπως ἂν ἐθελούσιος μεταβύλοιτο καὶ τῶν δογμάτων τι
 τῶν ὑμετέρων προτιμήσειεν, ἀλλ' ἀνάγκη τὸν τοιοῦτον αὐτοῖς τοῖς
 ὅπλοις, οἷσπερ ὑμᾶς ἀδικεῖν ἐτόλμησε, καὶ κολασθῆναι. καὶ μοι 45
 νῦν μάλιστα τὸ λεχθὲν ποτε ὑπ' αὐτοῦ ἐκείνου μνημονεύσατε, ὅτι
 οὐχ οἷόν τε ἔστιν ὑμῖν, ἂν μὴ κρατήσητε, σωθῆναι. οὐδὲν οὖν
 ἄλλο ποιοῦσιν οἱ κελεύοντες ὑμᾶς πρεσβεύεσθαι ἢ ὅπως ὑμεῖς μὲν
 βραδύνητε, καὶ τούτου καὶ τὰ τῶν συμμαχοῦντων ὑμῖν ἀργότερα
 καὶ ἀθυμότερα γένηται, ἐκείνος δ' ἐν τούτῳ καθ' ἡσυχίαν πάνθ' 2
 ὅς ἂν βούληται πράξῃ, καὶ τὸν τε Δέκιμον ἐξέλη καὶ τὴν Μούτι-
 ναν ἐκπολιορκήσῃ τὴν τε Γαλατίαν πᾶσαν λάβῃ, ὥστε μηκέθ' ἡμᾶς
 ὅπως αὐτῷ χρησώμεθα εὐρεῖν δυνηθῆναι, ἀλλ' ὑποδεδιέναι τε καὶ
 θεραπεύειν αὐτὸν καὶ προσκυνεῖν ἀνάγκην ἔχειν. ἐν δὲ ἔτι τοῦτο 3
 περὶ τῆς πρεσβείας εἰπὼν παύσομαι, ὅτι οὐδ' ὁ Ἀντώνιος λόγον
 τινὰ ὑμῖν ἔδωκε περὶ ὧν πράττειν ἐμελλεν, ἵνα καὶ ὑμεῖς τοῦτο
 ποιήσητε.

ἐγὼ μὲν οὖν καὶ διὰ ταῦτα καὶ διὰ τᾶλλα πάντα συμβουλευέω 4
 ὑμῖν μὴ μέλλειν μηδὲ διατρίβειν, ἀλλ' ὅτι τάχιστα αὐτῷ πολεμήσαι,
 λογιζαμένους ὅτι πλείω τῶν πραγμάτων τοῖς καιροῖς ἢ ταῖς δυνά-
 μεσι κατορθοῦται, καὶ πάντως πού καὶ ἐκ τούτου συνιέναι ὅτι οὐκ 5
 ἂν ποτὲ τὴν εἰρήνην, ἐν ἣ καὶ πλεῖστον ἰσχύω καὶ πλοῦτον καὶ
 δόξαν ἐκτησάμην, ἀφείς, εἴγε καὶ τῷ ἔργῳ εἰρήνη ἦν, πολεμεῖν ὑμῖν,
 εἰ μὴ γε καὶ συμφέρον ἡγούμην, παραινέσαιμι. καὶ σοὶ δὲ ὦ Κα- 46
 λῆρε, τοῖς τε ἄλλοις τοῖς ταῦτά σοι φρονοῦσι συμβουλευέω καθ'
 ἡσυχίαν ἐπιτρέψαι τῇ γερονσίᾳ τὰ προσήκοντα ψηφίσασθαι, καὶ
 μὴ τῆς ἰδίας ὑμῶν πρὸς Ἀντώνιον χάριτος ἕνεκα τὰ κοινῇ πᾶσιν

- ² ἡμῖν συμφέροντα καταπροδοῦναι. ὥς ἔγωγε οὕτω γνώμης ὦ πα-
 τέρες ἔχω ὥστ', ἂν μὲν πεισθῇτέ μοι, καὶ πᾶν ἂν ἡδέως καὶ τῆς
 ἐλευθερίας καὶ τῆς σωτηρίας μεθ' ὑμῶν ἀπολαῦσαι, ἂν δ' ἄλλο τι
³ ψηφίσῃσθε, τεθνάναι μᾶλλον ἢ ζῆν ἐλέσθαι. οὔτε γὰρ ἄλλως τὸν
 θάνατόν ποτε τὸν ἐκ τῆς παρορησίας ἐφοβήθην (καὶ διὰ τοῦτο καὶ
 κατώρθωσα πλείστον· τεκμήριον δὲ ὅτι καὶ θῦσαι καὶ ἐορτάσαι
 ἐφ' οἷς ὑπατεύων ἐποίησα ἐψηφίσασθε, ὅπερ οὐδενὶ πώποτε ἄλλῳ
 μὴ οὐκ ἐν πολέμῳ γέ τι καταπραΰξαντι ἐγένετο), νῦν δὲ καὶ ἥκιστα.
⁴ καὶ γὰρ ὁ μὲν θάνατος οὐκ ἂν ἄωρος, ἄλλως τε καὶ πρὸ τοσούτων
 ἐτιῶν ὑπατευσότι μοι, γένοιτο (καίτοι μνημονεύετε ὅτι τοῦτο καὶ ἐν
 αὐτῇ τῇ ὑπατείᾳ ὑμῖν εἶπον, ἵνα μοι πρὸς πάντα ὡς καταπροδοῦντι
 αὐτοῦ προσέχητε)· τὸ δὲ δὴ φοβηθῆναι τινα καθ' ὑμῶν καὶ τὸ
 δονλεῦσαι τινι μεθ' ὑμῶν καὶ πᾶν ἂν μοι δεινότερον συμβαίη.
⁵ ὅθεν περ τοῦτο μὲν καὶ συμφερόν καὶ ὀλέθρον, οὐ τοῦ σώματος
 μόνον ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς τῆς τε δόξης, ὅφ' ἥς που καὶ μόνης
 αἰδίοι τρόπον τινὰ γιγνόμεθα, εἶναι νομίζω· τὸ δὲ δὴ λέγοντά τε
 καὶ πράττοντα ὑπὲρ ὑμῶν ἀποθανεῖν ἰσοστάσιον ἀθανασίᾳ ἄγω.
⁴⁷ καὶ εἶγε καὶ Ἀντώνιος ταῦτ' ἐγίνωσκεν, οὐκ ἂν ποτε ἐς τοιαῦτα
 πράγματα προυχώρησεν, ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν ἂν ὥσπερ ὁ πάππος
 αὐτοῦ, μᾶλλον ἢ τι τῶν ὁμοίων τῷ Κίννᾳ τῷ ἐκείνου ἀποκτείναντι
² ποιῆσαι προείλετο. πρὸς γὰρ αὐ τοῖς ἄλλοις ὁ μὲν Κίννας οὐ πολλῷ
 ὕστερον ἀντεσφάγη διὰ τε τοῦτο καὶ διὰ τᾶλλα ἃ κακῶς ἐπραττεν
 (διόπερ καὶ τοῦτο τοῦ Ἀντωνίου τεθαύμακα, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ
 μιμούμενος οὐ φοβεῖται μή ποτε ὁμοίᾳ κατυστροφῇ περιέσῃ),
³ ἐκεῖνος δὲ καὶ αὐτῷ τούτῳ τὸ δοκεῖν τινὶ εἶναι κατέλιπεν. ἀλλ'
 οὔτοι γε καὶ σώζεσθαι διὰ τοὺς συγγενεῖς ἔτι δίκαιος ἐστὶ, μήτε
 τὸν πάππον αὐτοῦ ζηλώσας μήτε τὸν πατέρα τῆς οὐσίας κληρονο-
 μήσας. τίς γὰρ οὐκ οἶδε τοῦθ', ὅτι πολλοὺς φεύγοντας καὶ ἐπὶ
 τοῦ Καίσαρος καὶ μετὰ ταῦτα ἐκ τῶν γραμμμάτων δὴ τῶν ἐκείνου
⁴ καταγαγὼν οὐκ ἐπεκούρησε τῷ θείῳ, ἀλλὰ τὸν μὲν συγκυβευτήν
 τὸν Λεντίκουλον τὸν ἐπὶ τῇ τοῦ βίου ῥαδιουργίᾳ φυχόντα ἐπανή-
 γαγε, καὶ τὸν Βαμβαλίωνα τὸν καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐπωνυμίας ἐπι-
 βόητον ἀγαπᾷ, τοῖς δὲ δὴ συγγενεστίτοις οὕτως ὡς προεῖπον κέ-
 χρηται, καθάπερ τινὰ ὁργὴν αὐτοῖς ἔχων ὅτι τοιαῦτος ἐγεννήθη.
⁵ τοιγαροῦν τῶν μὲν ἐκείνου χρημάτων οὐκ ἐκληρονόμησεν, ἄλλων δὲ
 δὴ καὶ πᾶν πολλούς, τοὺς μὲν μὴτ' ἰδὼν μὴτ' ἀκούσας πώποτε,
 τοὺς δὲ καὶ νῦν ἔτι ζῶντας· οὕτω γὰρ αὐτοὺς ἀποδέδυκε καὶ σε-
 σύληκεν ὥστε μηδὲν σφας νεκρῶν διαφέρειν."

^{2 2} πάντα
 θε — οὐ γὰρ ἂν?

^{4 1} καὶ ὁ μὲν γὰρ*
^{3 4} ταῦθ'

^{5 4} ἀθανασίαν
^{1 1} ἀγαγὼν

^{47 1 1} εἰ-
⁴ ὥσπερ εἶπον?